

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG JELENTÉS

A BUDAPESTI FEGYHÁZ ÉS BÖRTÖNBEN TETT LÁTOGATÁSRÓL

2006. ÁPRILIS 26-28.

Alapvető adatok, információk

A látogatáson¹ a Helsinki Bizottság részéről Dr. Németh Nóra (ügyvédjelölt), Dr. Jelencsics Zsuzsa (orvos-jogász), Dr. Jónás Nándor (ügyvédjelölt), Jan Fiala (jogász) és Dr. Tóth Balázs (jogász) vett részt.

Az intézet részéről a Bizottság képviselőit két parancsnokhelyettes, a B objektum fogvatartási ügyek osztályvezetője, az A objektum fogvatartási ügyek osztályvezetője és a kiemelt főreferens fogadta, akik minden segítséget megadtak ahhoz, hogy képet kaphassunk az intézet működéséről. A parancsnok a látogatás során nem volt jelen, ugyanis éppen vezetőváltás volt folyamatban, az új parancsnok május 1-jétől veszi át a posztot.

A Budapesti Fegyház és Börtön 1896-ban történt alapítása óta fogvatartást megvalósító intézetként működik, az egyik olyan büntetés-végrehajtási intézet, melyben fegyház fokozatú szabadságvesztésre ítélték is töltik büntetésüket. Az intézet két objektumból áll (A és B).

Az intézetet 1894-96 között építették, az elmúlt több mint száz év során átfogó infrastrukturális rekonstrukcióra azóta nem került sor. 1989-ben épült meg a „B” objektum, mely pannelszerkezetű, az eredeti tervek szerint olyan fogház fokozatú elítélteket tartottak volna itt fogva, akik „félleg nyitott” rendszerben töltik a büntetésüket (külső munkahelyen végeznek munkát, esetleg hétvégén hazamennek), de a kapacitáshiány miatt ma már ebben az épületben is van mindhárom fokozatú elítélt elhelyezve. Tekintettel arra, hogy az épület funkciója eredetileg nem a folyamatos és zárt fogvatartás lett volna, egyes építészeti megoldások (pl. a fürdők kialakítása) nem felelnek meg teljes mértékben a jelenlegi feladat által támasztott követelményeknek. 2004-ben került sor egy szállítási körlet kialakítására, ugyanis a kórszállítások központi helye a Budapesti Fegyház és Börtön, 2005-ben pedig fűtéskorszerűsítést hajtottak végre. Emellett az intézet körletfolyosóinak és zárkájának festése rendszeres, ez egyértelműen megállapítható volt a látogatás során a helységek többségében. Azt, hogy mely objektumban kerül elhelyezésre egy fogvatartott, több tényező határozza meg. Függ attól többek között, hogy beosztották-e munkára, ha igen, milyen munkára, mennyire bírja az adott személy a sokszemélyes zárkában történő elhelyezést (az objektumban egyszemélyes zárkák találhatók, amelyekben max. 3 fő kerül elhelyezésre), illetve gyógyító-nevelő csoportba („A” objektum) vagy átmeneti csoportba, drogprevenációs részlegbe („B” objektum) került-e a fogvatartott. Női fogvatartottak nincsenek elhelyezve az intézetben.

Létszám adatok

Az intézet teljes befogadó képessége **953** fő, az intézetben fogvatartottak tényleges száma a látogatás napján **1433** fő volt, ez **150%**-os telítettséget jelent. A parancsnok elmondása szerint az átlagos telítettség az elmúlt egy évben **140-150%** között alakult. Az egyes

¹ A Magyar Helsinki Bizottság 2006. évi börtönmegfigyelő programja az Európai Bizottság pénzügyi támogatásával valósult meg.

objektumok befogadóképessége és tényleges telítettsége a látogatás napján a következők szerint alakult:

A objektum: befogadóképesség: 245 fő, tényleges létszám: 528 fő (**216%**)

B objektum: befogadóképesség: 708 fő, tényleges létszám: 905 fő (**127%**)

A telítettségbeli óriási különbség kapcsán feltett kérdésre, hogy mi ennek az oka, azt a választ kaptuk, hogy a B objektum is nagyon telített a gyakorlatban, ezért nincs igazán lehetőség az áthelyezésre. A látogatás tapasztalatai alapján a megfigyelők nem osztották ezt az álláspontot, és a számok alapján megoldásnak tűnhetne, ha 100 főt áthelyeznének a B objektumba. Ezzel az A objektum telítettsége 42%-kal csökkenne, míg a B objektumé 21%-kal nőne. Azonban vélelmezhető, hogy az intézet a működőképesség határáig engedi telíteni az A objektumot, mert sokan inkább nagyobb telítettségű zárkában töltik szívesebben az ítéletüket kevesebb emberrel összezárva, mint fordítva. Nem kizárt, hogy a kisebb telítettség nagyobb feszültséget szülne. Ennek megítélése a vezetőség kompetenciája.

A parancsnok írásos válaszában azt közölte, a 100 fő elhelyezése összességében nem jelentene megoldást a zsúfoltság problémájára, mert az „A” objektum összetétele heterogén, a munkáltatási érdek és az IMEI gyors elérhetősége indokolja az egyes fogva tartotti csoportok itteni elhelyezését, másrészt a „B” objektumban ezzel nőne a zsúfoltság, ami ott gerjesztene esetlegesen nagyon nehezen kezelhető feszültséget.

Az IMEI közelsége nem világos indoka az A objektumban történő elhelyezésnek, hiszen az IMEI-től való távolság érdemben nem nő az itt történő elhelyezéssel. Azonban a szakmai indok ésszerűvé teszi a fogvatartottak jelenlegi gyakorlat szerinti megosztását.

A személyzet létszáma a következő szerint alakul. Összesen 501 fő alkalmazott van (ide nem értve a bv kft dolgozóit), ez **1:3 (személyzet/fogvatartott) arányt** jelent, ami elmarad a kívánatos 1:2 aránytól. Ebből 22 fő vezető beosztású alkalmazott, 63 fő képezi az irodai személyzetet, **25 nevelő dolgozik** az intézetben, ez azt jelenti, **hogy átlagban 1 nevelőre 80 elítélt jut.** Az egészségügyi személyzet vonatkozásában: **4 orvos** nyújt rendszeresen egészségügyi szolgáltatást (1 fő sebész szakorvos, 1 fő gyermekgyógyász-gasztroenterológus szakorvos, 1 fő háziorvos és foglalkozás- egészségügyi szakorvos, 1 fő belgyógyász- foglalkozás-egészségügyi szakorvos) **2 fogszakorvost** és **13 ápolót** (ebből 2 fogászati asszisztens és egy foglalkozás egészségügyi szakasszisztens) alkalmaznak.

A fogvatartottak egyes kategóriára vonatkozóan a következő adatokat ismertük meg

Végrehajtási fokozat szerint (A látogatást megelőző napi adatok)

Fegyház: 845

Börtön: 519 fő

Fogház: 41 fő

Előzetes letartóztatottak száma: 82 fő

Biztonsági fokozat szerint

1.:29 fő **2.:**329 fő **3.:**1043 fő **4.:** 96 fő

Specifikus csoportok szerint

Drogprevenációs részleg: 29 fő

Gyógyító-nevelő csoport: 72 fő

Átmeneti csoport: 40 fő

Enyhébb végrehajtási szabályok alatt állók: 1 fő

Külföldi: 50 fő, állampolgárságuk vegyes, a legnagyobb számú rész román fogvatartott, de vannak ukrán, spanyol, török, albán, ausztrál, német elítéltek is.

Különleges biztonságú zárka: nincs

Fizikai körülmények

Zsúfoltság

Az intézet napi kimutatása szerint **19** zárkában **tudják biztosítani** a jogszabályban előírt mértékű (3 m², előzetes letartóztatottak 4 m²) mozgásteret (B objektum kiskörletén és az A objektumban 10 egyszemélyes zárkában), míg **345 zárkában nem**. Ez azt jelenti, hogy a fogvatartottak közül **19-nek biztosított** a megfelelő mértékű mozgástér, míg **1414-nek nem (98%)**. Tekintettel arra, hogy a látogatás időpontjában a telítettség 150 %-os volt, s ilyen zsúfoltság mellett a zárkák 95%-ában nem tudták biztosítani a jogszabályban előírt szabad mozgásteret, kérdéses, hogy a hivatalos befogadóképesség reális számot tükröz-e. Számos zárkában **a szabad mozgástér** nem éri el 2 m²-t sem, **a legzsúfoltabb zárkában ez a szám 0.9 m²**.

A zsúfoltság ilyen mértéke ellenére az ezzel kapcsolatos panaszok száma relatíve alacsony volt. Ezt annak tulajdonítjuk, hogy a B objektum 127 %-os telítettsége az országos alatti, míg az A objektumban a kevés személlyel történő összezártság kevesebb frusztrációt szül.

Befogadás, zárkák, fizikai körülmények

Befogadás

Befogadáskor minden fogvatartottat írásban tájékoztatnak a jogairól, abban az esetben, ha valakit másik intézetből szállítanak át, akkor csak azokat a szabályokat ismertetik, melyek intézetspecifikusak. A külföldi fogvatartottak számára 12 nyelven készül írásbeli tájékoztató. Azok, akik nem tudnak írni-olvasni, szóban kapnak tájékoztatást, melynek megtörténtét kézjegyükkel igazolják.

A befogadáskor az orvosi vizsgálat mindig megtörténik, akkor is, ha az illetőt átszállították másik intézetből. Ennek során orvosi szakvéleményt adnak arról is, hogy a fogvatartott munkába állítható-e, s ha igen, milyen típusúba.

Zárkák

A természetes fény egyes zárkákban elegendő, azonban sok helyen nem megfelelő a természetes megvilágítottság mértéke. A mesterséges fény azonban minden zárkában elegendő este is olvasáshoz, ezzel kapcsolatban egyetlen panaszt sem kaptunk.

A zárkák általában jól szellőzöttek, az általunk eddig tapasztalttól eltérően még a dohányzó zárkában sem volt kellemetlen szag. Az egész intézetről elmondható, hogy összességében tisztán tartott, rendszeres a falak tisztafestése, ezt a fogvatartottak is megerősítették az A objektumban. A10-es és a 158-as zárka azonban úgy tűnt, régebben volt festve. Sok zárkában van virág és akvárium, külön akvarisztikai szakkör van az A objektumban, ahol a rabok halakat tenyésztnek.

A magánzárkák rossz állapotban vannak, régen voltak festve, a WC-k különösen.

A parancsnok válaszában elismerte a magánzárkák állapotára vonatkozó kritika helytállóságát, azonban az intézet anyagi helyzete nem tesz lehetővé ezirányú fejlesztést.

Az egyik legnagyobb probléma a zárkákval kapcsolatban a zsúfoltság mellett az, hogy az A objektumban sehol sem található elkülönített WC, s így természetesen nincs is külön szellőzése a mellékhelyiségnek. A WC-t ezekben a zárkákban egy függönnyel választják el a zárka terétől. A vezetőség által adott tájékoztatás szerint már többször kértek pénzt a felújításra, de mindeközéig nem kaptak. Ez a hiányosság ellentétes a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 135. § (2) bekezdésével.

A parancsnok írásos válaszában tényszerűnek nevezte a WC-k hiányával kapcsolatos megállapítást, s közölte, hogy a közelmúltban megkezdődött az A objektumban a földszinti zárkák WC-vel történő felszerelése, az anyagi lehetőségek keretei között ez tovább fog folyni.

Hangzott el panasz azzal kapcsolatban, hogy a zárkák tisztán tartásához szükséges eszközöket nem biztosítja az intézet. A vezetőség szerint ez nem megalapozott, vegyszert valóban nem adnak fogvatartottnak biztonsági okokból, de a tisztán tartáshoz szükséges eszközöket igen.

Az A objektum 2. szárnyának első és második emeletén lévő mosdó nagyon leromlott állapotban van, mindenütt rozsdás, a csempék már lehullottak, ez egyes zuhanyzók között nincs elválasztófal (bizonyos, hogy van olyan fogvatartott, aki nem szívesen zuhanyzik úgy, hogy semmi lehetősége nincs intimitása védelmére). A fürdő ajtaja is darabokban van, emellett a zuhanyzó szellőzése nem megfelelő (ez az összes zuhanyzóról elmondható a B objektumban is).

A parancsnok írásos válaszában elismerte ezen megállapítás helytállóságát is, s ismét a pénzügyi keretének szűkösségét említette a helyzet okául.

Ágyneműk

Az ágyneműket kéthetente cserélik, nem hangzott el panasz azok higiénia állapotával kapcsolatban. Az intézetben a munkaruhát hétvégén mossák, így lehetőség van az bv. intézetben belüli átlagos állapothoz képest tisztán tartani azokat.

Az intézeten és a körleten beüli mozgás keretei, zárkaajtók nyitva tartásának rendje

A zárkaajtókat a házirend szerint tartják nyitva, reggel 8 órától 18 óráig. Az ajtók nyitva tartása azonban nem jelenti azt, hogy a fogvatartottak szabadon tartózkodhatnak a körletfolyosón, engedéllyel azonban másik zárkába átmehetnek.

Komoly problémát jelent az intézeten belüli mozgással kapcsolatban, hogy ugyanazon szinten, adott esetben ugyanazon a folyosón együtt vannak elhelyezve a különböző fokozatban lévő fogvatartottak, ami azzal a következménnyel jár, hogy a fogházas fogvatartottak számára semmivel sem kedvezőbbek az intézeten belüli mozgás lehetőségei, mint a börtönfokozatban lévőké. Nem csak az intézet területén nem járhatnak szabadon a fogházasok, amire a Bv. tvr. alapján joguk lenne (28. § (2) c) pont), hanem még a saját körletfolyosójukon sem, mert az egyes fokozatok körletei is rácsokkal vannak elválasztva az elkülönítési szabályok miatt.

A parancsnok írásos válaszában megerősítette a fogházas fogvatartottak mozgási lehetőségeinek jogellenesen szűk kereteivel kapcsolatos kritikát. Mint írja, ennek oka, hogy az intézet alapvetően börtön és fegyház fokozatú fogvatartottak elhelyezésére szolgál, fogházasok csak visszatartási engedéllyel tartózkodhatnak az intézetben munkáltatási érdekből, s az építészeti megoldások és az elkülönítési szabályok nem teszik lehetővé a helyzet orvoslását. A BVOP hasonló tartalmú indokát adta a folyosórácsok rendszeresítésének.

A szabad levegőn tartózkodással kapcsolatban nem hallottunk panaszt, a házirend szerint hétvégén és ünnepnapokon 1.5 óra az engedélyezett idő, a többi napokon a jogszabályi minimum, vagyis 1 óra. A séta helyével kapcsolatban azonban az A objektumban érkezett panasz. Itt a fogvatartottak tájékoztatása szerint a fegyház fokozatban lévő fogvatartottaknak hétközben csak úgy nevezett „kis séta” van, ami az objektum mögötti kis udvart, és egyben nagyon nagy zsúfoltságot jelent. Igény lenne a hétközbeni úgy nevezett „nagy sétára”, ami jóval nagyobb területen történik, így a szabad mozgás a séta alatt biztosított lenne.

Fürdés, vízminőség

Fürdés, víz

A fürdés a házirend mellékletét képező fürdési rend alapján történik. A dolgozók naponta, a többi fogvatartott hetente 2 alkalommal zuhanyozhatnak, egészségügyi indok esetén minden nap. Emellett az intézet a tisztálkodás tekintetében a fogvatartottak elmondása alapján megpróbálja tiszteletben tartani a vallási igényeket is, az iszlám vallású fogvatartottak számára a ramadán idején minden nap lehetőség volt tisztálkodni.

A zárkákban melegvízellátás sehol sincsen, hidegvíz azonban igen.

Többen panaszkodtak az A objektumban a fürdetés módjáról. Elmondásuk szerint az őnök az adott folyosón egyszerre nyitják ki a zárkákat, majd betereleik őket a fürdőbe, ahol fogva tartási fokozatuk miatt rájuk zárják az ajtót. Ezzel a módszerrel komoly küzdelemmel jár a fogvatartottak részére, hogy az adott körülmények között és adott idő alatt egyáltalán oda jussanak egy-egy zuhanyrózsához. Sokan így eleve lemondanak a fürdés lehetőségéről, és a zárkában lévő mosdót használják, amiben azonban - szemben a fürdőhelyiséggel - csak hideg víz folyik.

A folyosónkénti fürdésre vonatkozó állítás a parancsnoki válasz szerint minden valóságálapot nélkülöz, az ellenőrzések is azt támasztják alá, hogy a gyakorlatban a fürdés zárkánként

történik, egy zárkában 3 fő tartózkodik, egy fürdőben négy zuhanyállás található, így mindenkinek van 5 perce fürödni.

Étkezés és kiétkezés

Étkezés

Étkezés

Az intézet biztosítja a napi háromszori étkezést, és – az étlap tanúsága szerint - lehetőség van diétás/kímélő, vegetáriánus és muzulmán menü igénybe vételére. A diétás étrend esetében a napi ötszöri étkezést úgy oldják meg, hogy a reggeli étkezés során kiosztják a napi plusz 2 alkalomra jutó ételt. Ez a megoldás a fogvatartottak egy kisebb része szerint nem megfelelő, nem kapnak elegendő ételmet ahhoz, hogy azt 5 alkalomra be tudják osztani.

A diétás étrendre vonatkozó megjegyzéssel kapcsolatban a parancsnok válaszában leszögezte, hogy a diétás étrend kalóriamennyiségét orvos határozza meg, így a fogvatartottak szubjektív ítéletét e körben nem lehet figyelembe venni.

Néhány megkérdezett fogvatartott kifogásolta a biztosított élelmezés minőségét, mennyiségét, illetve egyoldalúságát, a friss gyümölcs és zöldség hiányára vonatkozó panasz egyöntetű volt. Az étlap alapján utóbbi panasz megalapozottnak tűnik, nagyon ritkán fordul elő, hogy ilyen ételmet kapnának a fogvatartottak. (Ez a probléma a kiétkezési árak és csomagban küldhető dolgok korlátozottsága miatt különösen jelentős. Lásd alább) Az étel minőségével kapcsolatosan azonban hallottunk olyan véleményt is, hogy az megfelelő, illetve jobb, mint más intézetben. A vezetőség elmondása szerint a fogvatartottak ugyanazt az ételt kapják, mint az alkalmazottak számára biztosított étkezés egyik menüje, ami az A objektumban feltüntetett napi étlap szerint igaz is.

A gyümölcs és a zöldség hiányával kapcsolatban a parancsnok azt a választ adta, hogy az intézetnek a meghatározott kereteken belül kell az étkeztetést kigazdálkodnia, amelyben természetesen mindennaposan szerepel a zöldség és a gyümölcs. Itt fontos megjegyezni a parancsnok szerint, hogy a személyi állomány részére biztosított ebéd egyik menüje azonos a fogvatartottak alapmenüjével.

A parancsnoki választ e tárgyban cáfolja, hogy a megfigyelők által megtekintett étlap szerint messze nincs naponta zöldség vagy gyümölcs az étrendben, a menük azonossága pedig csak részben releváns e körben, hiszen az csak az ebéd azonosságát jelenti, s azt is csak az egyik választható menü vonatkozásában, így napi rendszerességű gyümölcs- és zöldség fogyasztására vonatkozóan ez nem jelent azonosságot.

Kiétkezés

Az intézet kiétkezés árait szintén nagyon sok panasz hangzott el. Az átadott árlista alapján egyes termékek ára valóban magasabbnak tűnik 10-20%-kal, mint a szokásos kiskereskedelmi ár (tej, üdítő, joghurt, kávé, cukor). Ez különösen problémás, ha tekintetbe vesszük, hogy mennyi egy fogvatartott átlagos fizetése és mekkora a kiétkezésre felhasználható összeg mértékét. A panaszok száma azért is kifejezetten magas, mert a fogvatartottak a nagykereskedelmi áruházláncok hirdetéseihez hasonlítják a „benti” árakat, amelyek pedig szükségszerűen alacsonyabbak, mint a kiskereskedelmi árak (a megfigyelőknek is többen hivatkoztak ezen cégek áraitra összehasonlításképpen).

A megfigyelők a látott árlista alapján megerősítettnek tartják a fentieket. Egyes termékek árai a következőképpen alakultak:

- tej (1l): 225,- Ft
- cukor (1kg): 290,- Ft
- Nescafé: 735,- Ft
- Coca-Cola (2l): 325,- Ft
- Joghurt: 95,- Ft

A kiétkezési árakra vonatkozó észrevételek a parancsnok tájékoztatása szerint a fogvatartottaktól közvetlenül is eljutottak a vezetőhöz, aki a közeljövőben tárgyalásokat is kezdeményez a kiétkeztetést biztosító céggel az árképzés felülvizsgálata tárgyában.

A kiétkezés igénybevételére havi három alkalommal van lehetőség.

A kiétkezéshez kapcsolódó probléma, hogy a letéti számlára érkező pénzt későn teszik elérhetővé a fogvatartottak számára, a panaszok alapján az átlagos idő 3 hete is igénybe vesz a feladástól számítva. Ennek oka az intézet által adott indokolás szerint, hogy a pénzt nem banki átutalással, hanem postai csekken lehet eljuttatni egy erre célra létrehozott kincstári számlára, amelynek jóváírása a fogvatartott számláján lényegesen több időt vesz igénybe, mint a banki átutalás. Így ezen problémát az intézet nem is tudja saját hatáskörben orvosolni.

A parancsnok a fentiekhez írásban azt is hozzátette, hogy a késedelem okáról folyamatosan tájékoztatják a fogvatartottakat.

Orvosi ellátás

(a részletes orvosi véleményt lásd a jelentés végén)

Az orvosi ellátással kapcsolatban sok panasz érkezett a megfigyelőkhöz. A legtöbben azt sérelmezték, hogy sok időbe telik eljutni az orvoshoz, s nem kapnak fájdalomcsillapítót, megtörténik, hogy az örök kérés ellenére nem szólnak az ápolónak. A B objektumban több panasz érkezett arra nézve, hogy, akit végül lekísérnek az orvoshoz, azt a kísérő személyzet útközben zaklatja, vagy egyszerűen visszazavarják a zárkába.

A parancsnok írásos válaszában kifejtette, hogy az orvoshoz jutás nehézkességét cáfolja az a tény, hogy a heti két rendelés alkalmával jelzett átlagos beteglétszám 80-110 fő, ami rendkívül megterheli az egészségügyi személyzetet, s az 1500 főre jutó 6 orvos sok magyarországi település lakossága számára elérhető lehetőségekhez képest jobb körülményeket jelent.

Volt, aki arra panaszkodott, hogy nem kapja meg az egészségügyi dokumentációját, vagy nem engedik ki civil kórházba műtétre, a tököli rabkórházban pedig nem meri megműttetni magát, mert nem bízik az ottani orvosokban. Több fogvatartott jelezte, hogy amikor végre engedélyt szerzett a civil orvosi vizsgálat, illetve beavatkozás elvégzésére, a BV intézet olyan szigorú feltételek - így túlzott bilincs használat - mellett, szállította ki a civil orvoshoz, ami nem tette lehetővé a beavatkozást.

A parancsnok írásos válaszában azt közölte, hogy erre irányuló írásbeli kérelem esetén minden esetben hozzá lehet férni az orvosi dokumentációhoz.

A vezetőség elmondása szerint orvos panasz hiányában nem látogatja a fogvatartottakat, éves tüdőszűrés azonban mindenkinek kötelező. Egészségügyi problémaként a tetű és a rüh ritkán elő szokott fordulni.

A részletes orvosi vélemény a jelentés végén található.

Munkavégzés

Munkavégzésre két módon van lehetőség nagyon korlátozott számban, az összes fogvatartott mintegy negyedének van munkája (394 fő), az előzetes letartóztatottak is dolgozhatnak. A fő munkáltató a Budapesti Faipari Kft. (BUFA), ahol 214 embert foglalkoztatnak, a többiek költségvetési körben foglalkoztatottak, az intézet és a 4 Oktatási Központ tisztán tartásában. A BUFA-ban történő munkavégzéssel kapcsolatban is több panasz érkezett. Itt a munkát nagyon megerőltetőnek tartják (labdát kell varrni), sokszor indokolatlannak ítélik meg, hogy az elkészült terméket nem fogadják el megfelelőként, pedig a díjazás teljesítményalapon működik. A munkahelyen nem megoldott a dohányzók nem-dohányzóktól történő elkülönítése, a WC pedig higiéniailag leromlott állapotban van.

A dohányzók-nem dohányzók elkülönítésére vonatkozó megjegyzéssel kapcsolatosan a parancsnok írásban azt a tájékoztatást adta, hogy a munkahelyen de facto megoldott az elkülönítés, hiszen van kijelölt dohányzóhely, azonban azt természetesen nem kizárt, hogy a dohányzásra vonatkozó szabályokat eseti jelleggel megszegik.

A bérezés általában a jogszabályi minimummal megegyező, egyes dolgozók azonban esetenként ennél is kevesebb fizetésben részesülnek a teljesítménybérezés okán.

A munkaügyi ellenőrzést az intézetben egy erre kijelölt személy látja el, a Munkaügyi Felügyelőség nem járhat be.

Terápiás munkára az intézetben nincs lehetőség. Pedig a fogvatartottak tájékoztatása szerint korábban volt lehetőség erre és nagy igény lenne rá jelenleg is.

Rendkívüli esetekre vonatkozó adatok, információk

Történt-e rendkívüli haláleset az elmúlt évben? Ha igen, mi volt a vizsgálat eredménye?

A 2005-ös évben 1 rendkívüli haláleset történt, 1 fogvatartott munkavégzés közben akut szív- és keringési elégtelenségben meghalt. A vizsgálat megállapította, hogy az elhalálozott személy rosszulre panaszkodott korábban, de semmi jele nem volt annak, hogy ilyen súlyos következményei lennének a problémának. Mind a BVOP által folytatott vizsgálat, mind az ügyési vizsgálat, mind az orvosi szakvélemény azt állapította meg, hogy az intézet nem felelős a halálesetért.

A fogvatartottak és a személyzet által egymás, a személyzet által a fogvatartott és a fogvatartott által a személyzet sérelmére elkövetett bűncselekmények száma, típusai, az eljárások eredményei?

A vezetőség által rendelkezésünkre bocsátott kimutatás szerint az elmúlt év során 18 bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt indult eljárás a bv. intézeten történő jogsértések miatt, az összes bűncselekményben 15 fogvatartott volt érintett.

A bűncselekmények közül 3-at fogvatartottak követtek el a gyanú szerint örök sérelmére, ezen eljárások a látogatás időpontjában nyomozati szakban voltak. 5 bűncselekményt (bántalmazás hivatalos eljárásban vagy hivatali visszaélés) a gyanú szerint a bv. személyzet tagja követte el fogvatartott sérelmére, az eljárások közül 2-ben

állapították meg a terhelt bűnösségét. A hivatali visszaélés szankciója pénzbüntetés volt, a bántalmazás hivatalos eljárásban esetében pedig felfüggesztett szabadságvesztés. Annak ellenére, hogy a bíróság az ítéletében előzetes mentesítésről rendelkezett, éppen a látogatás utolsó napján „szerelték le” az utóbbi ügyben bűnösnek talált őrt. A másik három eljárás nyomozati szakban megszűnt.

A fogvatartottak által fogvatartott sérelmére elkövetett cselekmények száma 10, melyek közül egy ügyben már megtörtént a vádemelés, a többi esetben az eljárás nyomozati szakaszban van. A gyanú szerint a következő bűncselekményeket követték el a fogvatartottak: rablás kísérlete, szemérem elleni erőszak, zsarolás, befolyással üzérkedés, kábítószerrel visszaélés, kényszerítés, gondatlanságból elkövetett súlyos testi sértés, szökés.

Az intézetben belül (főleg a B objektumban) hangozott el számos panasz arra vonatkozóan, hogy az őrk megalázó hangnemben beszélnek a fogvatartottakkal, káromkodnak, letegezik őket, konfliktust provokálnak. Speciális és igen súlyos panasz hangozott el szintén többször a „kommandósokra”, a biztonsági állomány tagjaira. Azt mondták, hogy ez a „különítmény” nagyon agresszív, sokszor alkalmaz indokolatlan erőszakot (zárkellenőrzés során is), megverik a fogvatartottakat. Ezeket az állításokat névvel soha nem vállalták, ezért az egyéni panaszok között nem is jelenik meg. Annak ellenére, hogy a vezetőség nyíltan elismerte és felvállalta a biztonsági állomány ilyen formában való létezését, a megfigyelők a BV intézetben töltött 3 nap alatt egyetlen egy biztonsági tiszttel sem találkoztak. Ez azért érdekes, mert e közben a fogvatartottak a 3 nap alatt folyamatosan jelezték, hogy bár más egyenruhában, de ugyanúgy jelen vannak a „kommandósok”.

Azonban az állítások legalább részleges igazságtartalmát látszik alátámasztani a panaszok gyakorisága mellett az is, hogy a fent jelzett, bántalmazás hivatalos eljárásban bűncselekményért elítélt személy ennek a biztonsági szolgálatnak volt a tagja.

A parancsnok az őrk általi sérelmes bánásmóddal kapcsolatban a következőket közölte írásos válaszában.

A biztonsági felügyelők („kommandósok”) túlzott szigorával kapcsolatos panaszok részben megalapozottak, hiszen a hivatalból megtett feljelentések alapján született jogerős elmarasztaló ítélet is, amelynek eredményeképpen a személyi állomány érintett tagját el is bocsátották.

Azonban a parancsnok és a munkatársai, valamint a felügyeleti szervek által végzett ellenőrzések nem támasztják alá azokat a panaszokat, hogy a felügyelet letegezné, megalázná a fogvatartottakat.

A megfigyelők az utóbbi megjegyzéssel kapcsolatban említik meg, hogy a megalázó hangnem és a hasonló sérelmes bánásmód nehezen ellenőrizhető, amennyiben az őrk tudatában vannak annak, hogy felettesük megfigyeli őket, valószínűleg megfelelően járnak, éppen ez lehet az oka annak is, hogy ténylegesen a megfigyelők sem tapasztaltak ilyen bánásmódot a látogatás során. Természetesen ez nem bizonyítja azt, hogy a sértő bánásmód gyakorlat lenne.

Kényszerítő eszközök használata

Az elmúlt év során 7 esetben volt szükséges kényszerítő eszköz alkalmazása, ebből 3 esetben testi kényszerhez, 4 esetben testi kényszer és bilincs használatához kellett folyamodni. A kényszerítő eszközök használatát a parancsnok minden esetben jogszerűnek ítélte meg.

Fenyítések, jutalmazás

A fenyítések gyakoriságával kapcsolatban megtudtuk, hogy 2005 évben 128 alkalommal szabtak ki magánelzárás fegyelmi büntetést, 3 naptól egészen 30 napig terjedő időtartamban. Az elzárás végrehajtás előtt orvos állapítja meg, hogy egészségügyi szempontból alkalmas-e a fogvatartott a büntetés letöltésére. Ha ideiglenesen alkalmatlannak minősül az illető, akkor elhalasztják a büntetés végrehajtását, ha véglegesen alkalmatlan, akkor nem hajtják végre. (A látogatás során egy magánelzárást töltő személy azt mondta, hogy nem történt orvosi vizsgálat az elzárás megkezdése előtt, és már nagyon rosszul érzi magát, öngyilkosságot fog elkövetni. Kérésünkre az orvos megvizsgálta és úgy döntött, nincs akadálya a magánelzárás folytatásának.)

A magánelzárás fenyítésüket töltőknek lehetőségük van 1 órát szabad levegőn tartózkodni elkülönítve.

A jutalmazási gyakorlattal kapcsolatban sokan sérelmezték, hogy nem kapnak eltávozásra lehetőséget, csak dicséretet, kevés a pénzjutalom is. A vezetőség elmondta ezzel kapcsolatban, hogy a pénzjutalomra az éves keret 300.000 forint, intézet elhagyásával járó jutalmat pedig azért adnak nagyon ritkán, mert nagyon veszélyes bűnözők vannak fogva tartva, s operatív információk alapján nem tartják biztonságosnak az ilyen jutalom alkalmazását. Tavaly 3 esetben volt például büntetés-félbeszakításra példa, egyetlen esetben sem ment vissza önként a fogvatartott.

Kapcsolat a külvilággal, védővel

1. Látogatás

Látogatásra havi egy alkalommal van lehetőség, fegyház fokozatban 1, börtön fokozatban 1.5, fogház fokozatban 2 óra időtartamban. A látogatás során asztali beszélőre kerül sor, fizikai kontaktusra van lehetőség, azonban ételt fogyasztani ennek alkalmával nem lehet. Ez utóbbit nagyon sokan sérelmezték, a megfigyelők kérésére az intézet vezetése ígéretet tett arra, hogy megfontolják az étel fogyasztásának engedélyezését. Az intézet B objektumában 1 családi beszélő helyiség működik, ahol fizikai elválasztás nélkül lehet együtt a fogvatartott a látogatóival. Ez a megoldás különösen a kis gyermekes családoknál nagyon kedvező lenne, de tekintettel a fogvatartottak nagy számára az 1 darab helyiség beosztása újabb nehézségeket okoz. Mivel az intézet mind két objektumában főként hosszú időtartamú büntetést töltő fogvatartottak vannak, feltétlenül szükséges lenne több családi beszélő kialakítása.

A látogató fogadásával kapcsolatban a parancsnok arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy az intézet építészeti jellegéből fakadóan csak a családi beszélő helyiségben van lehetőség közvetlen személyes kontaktusra, azonban intézkedést hozott annak érdekében, hogy ez egységesen, mindkét objektumban alkalmazott gyakorlat legyen.

2. Csomag fogadása

A vezetőség tájékoztatása szerint fegyházban havi két ételmiszer és egy tisztasági csomag, börtönben 3 ételmiszer és egy tisztasági csomag, fogházban 4 ételmiszer és 1 tisztasági csomag fogadására van lehetőség.

Sokan panaszkodtak, hogy a csomag nem tartalmazhat vitamint, gyümölcsöt, zöldséget, amit pedig az intézeten belül csak nagyon magas áron lehet beszerezni. Mivel ez a gyakorlat úgy

tűnik, ellentétes az IM rendelet rendelkezésével, miszerint a csomag mindazt tartalmazhatja, amit a fogvatartott magánál tarthat, s az intézetben megvásárolt dolgot a fogvatartott magánál tarthatja (1. sz. melléklet), nem volt világos, mi a bevezetésének oka. A vezetőség tájékoztatása szerint az, hogy a 0116/1998. OP intézkedés taxatív meg határozza, hogy mi lehet a csomag tartalma, és abban nem található meg a gyümölcs, zöldség vagy vitamin, így nincs mód ezek befogadására. Ezt az érvelést a megfigyelők nem tudták elfogadni több okból sem. Egyrészt az IM rendelet magasabb szintű jogszabály, mint egy OP intézkedés (ami nem is jogszabály, s még csak nem is állami irányítás egyéb jogi eszköze), így ellentét esetén az előbbit kell alkalmazni. Másrészt – nem ismerve az intézkedés tartalmát – az sem világos, hogy mi módon történhet meg az, hogy 2005-ben, amikor ugyanezen intézkedés volt hatályban, még lehetett beküldeni csomagban gyümölcsöt, most már nem. Vagy a megelőző gyakorlat volt ellentétes a nevezett intézkedéssel, vagy a mostani (más intézetekben ismereteink szerint lehet beküldeni minden hiányolt dolgot). A válasz erre az volt, hogy az intézkedés többféleképpen értelmezhető, s most – mivel sok esetben küldtek be tiltott tárgyakat pl. paprikába rejtve – megszorítóan értelmezik az intézkedést, amit lehet így is, úgy is interpretálni.

A vezetőség ígéretet tett arra, hogy a tárgyalta korlátozásra vonatkozó belső szabály módosításának lehetőségét megvizsgálják.

A csomagban beküldhető tárgyakkal kapcsolatos megfigyelői álláspontot a parancsnok írásos válaszában nem osztotta szakmai okokból, mert a korlátozásokat közegészségügyi és biztonsági megfontolások is igazolják. A házi készítésű, romlandó élelmiszerek beküldésének tilalma miatt ugyanis a csomagküldés elvesztette személyes jellegét, így az intézetben történő vásárlás lehetőségének fejlesztése a követendő, annál is inkább, mert a csomagot sokszor használják tiltott tárgyak beküldésének eszközéül.

A megfigyelők a szakmai megfontolásokkal sem tudnak teljesen egyetérteni (mivel a csomag tartalma ellenőrizhető, ezért a tiltott tárgyak beküldése kiszűrhető, és az engedélyezett csomagtartalom így is lehetőséget biztosít azok beküldésére, WC-papírban is lehet tablettát „becsempészni”), azonban a jogi jellegű érvekkel kapcsolatosan nem kaptunk semmilyen választ a parancsnoktól. Így amennyiben szakmailag indokolt is a parancsnok álláspontja, ha jogilag nem korrekt, akkor nem követhető.

Hasonló panasz érkezett az úgy nevezett “házi” élelmiszerek vonatkozásban is, a fogvatartottak szerint korábban azt is lehetett csomagban küldeni. A vezetőség tájékoztatása szerint erre vonatkozóan szintén belső szabályt hoztak, ami tiltja az ilyen jellegű élelmiszerek beküldését.

3. Telefon

A BVFon rendszer bevezetésével, illetve a készülékek számának növelésével ebben az intézetben is könnyebbé vált a fogvatartottak számára a telefon igénybevétele. Telefonálásra naponta 10 perc időtartamban van lehetőség.

A fogvatartottak közül többen azonban azt jelezték, hogy a gyakorlatban ez a rendszer mégis inkább problémát jelent. Mindezt azzal indokolták, hogy a kiétkeztetéshez hasonlóan nagyon lassan kerül rá a kártyájukra a letéti pénz, sok család pedig nem is tud pénzt küldeni. Ugyancsak sokan jelezték, hogy szemben a régi rendszerrel, most hiába szólnak reggelente a felügyelőknek, vagy a nevelőknek, hogy telefonálni szeretnének, végül még sem tudnak az adott napon a készülékhez jutni.

Többen jelezték továbbá, hogy a telefonálás díjszabása túlságosan magas, ugyanis csúcsidőszakban a mobil készülék hívása 110,- Ft-ba kerül percenként, és mivel a

csúcsidőszak 18 óráig tart, viszont 18 óra után a házirend szerint nem lehet telefonálni, a gyakorlatban ez a díjszabás állandó.

A parancsnok írásos válaszában közölte, hogy a 110 forintos percdíj megfelel a nyilvános telefonkészülékről csúcsidőben belföldi mobilhálózatba kezdeményezett hívás percdíjának, a telefonhoz jutással kapcsolatban pedig közölte, hogy a panasz nem életszerű, mert az A objektumban szintenként 3, a B objektumban pedig 4 készülék található, s emellett mindkét sétatudvaron van telefonálási lehetőség.

A megfigyelők a telefonálás árával kapcsolatos válasszal kapcsolatban szeretnék megjegyezni, hogy egy véletlenszerűen kiválasztott szolgáltató egyik csomagjában a díjak 66-73 forint között mozognak, a nyilvános fülkék esetében az árak azért magasabbak, mert ott nincs előfizetési díj a szolgáltatásban, azonban az intézet vélelmezhetően fizet előfizetési díjat a vonalak használatért. Amennyiben nem, megjegyzésünk érvénytelen.

4. Levelezés

Több helyütt elhangzott, hogy mind a kiküldött, mind a bejövő levelek megérkezése, kézbesítése sokszor hosszú időt vesz igénybe. Az időtartam a jogszabályban előírt 2 nappal szemben olykor egy hetet is jelenthet. Álláspontunk szerint ez nem feltétlenül jogszabálysértő, hiszen a 2 nap azt az időtartamot határozza meg, mely alatt a levelet az intézetnek postázni kell (illetve a megérkezést követően átadni a fogvatartottnak), azonban ehhez az időhöz még hozzáadandó a postai kézbesítés ideje is.

A parancsnok írásos válaszában megerősítette a megfigyelők álláspontját, miszerint a 2 napos határidőt az intézet szokásosan tartja, a postai szolgáltatás minőségéért pedig nyilván nem vállalhat felelősséget.

5. Védővel való kapcsolattartás

A telefonos kapcsolattartás ugyanúgy a BVFon-rendszeren keresztül történik, úgy, hogy az ellenőrzés lehetőségét a rendszer automatikusan letiltja.

Ügyvédi beszélő helyiség rendelkezésre áll, illetve szükség esetén biztosítanak olyan helyiséget, ahol a fogvatartott és védője az ellenőrzés lehetősége nélkül tud beszélni, az ezen beszélők gyakorisága és időtartama nem korlátozott.

Művelődés, szórakozás, oktatás, vallásgyakorlás, sport

A művelődési, oktatási, képzési lehetőségek meglehetősen jónak mondhatók. Rendszeresen jönnek az intézetbe ismert előadók ingyen műsorral, 8-10 szakkör működik párhuzamosan (angol, német, ping-pong, csocsó, gasztronómiai, stb.), van zene szakkör is.

Általános iskolai és középfokú oktatást is szerveznek, előbbiért 5400 forint havi ösztöndíj jár. Van lehetőség konditerem használatára, aminek feltétele a pozitív nevelői vélemény, az egészségügyi alkalmasság és az osztályvezető engedélye. A B objektumban panaszolták, hogy akinek már volt valaha is akárcsak egy feddése, az nem kap engedélyt a konditerem használatára, míg erre vonatkozóan az A objektumban nem kaptunk megjegyzést. A B objektum osztályvezetője elmondta, hogy ez valóban így van, álláspontja szerint, aki egyszer már megsértette a bv. rendjét, az nem várhat el külön jogosultságokat. Az A objektum osztályvezetője más gyakorlatot folytat, ott nem kizáró ok a fegyelmi büntetés a konditerem használatának jogából. A megfigyelők nem tartják elfogadhatónak a B objektumban folytatott gyakorlatot, mert az egyrészt nincs tekintettel az elkövetett fegyelmi vétség

súlyára, az azóta eltelt időre, s ez kétszeres büntetésnek is minősül, mert a törvényben meghatározott szankción túl egy további hátrányos jogkövetkezményt is kapcsol a jogellenes cselekményhez, amire viszont nincs jogszabályi felhatalmazás.

A parancsnok írásos válaszában foglaltak szerint az intézet által biztosított sportolási lehetőségek valamennyi fogvatartott részére igénybe vehetőek, a sétaudvaron telepített sporteszközök formájában; emellett a fogvatartottak által helytelenül „konditeremnek” nevezett sportszakköri helyiség egy szabályozott keretek közötti, engedélyhez és orvosi vizsgálatához kötött módja a szabadidő irányított eltöltésének. Így az egységes gyakorlat érdekében a parancsnok utasítja a munkatársait a jelenlegi eljárás felülvizsgálatára, azonban annak eldöntése, hogy mely körleten ki mozoghat felügyelet nélkül, a személyzet feladata. Így a szakköri tagság nem lehetőség, hanem jogosultság, amely a helyi adottságok a létszám és az egészségügyi kritériumok függvényében vehető igénybe.

A megfigyelők nem értenek maradéktalanul egyet a fenti válasszal, különös tekintettel azon megállapításra, hogy a konditerem használata nem jogosultság (az elnevezés jelen esetben mellékes, a „bv-s csoportnyelv” egyöntetűen így nevezi ezt a helyiséget, túlnyomó részt az örök is). Az eltérő álláspontunk oka, hogy megítélésünk szerint a Bv. tvr. 36. § (1) m) pontjának utolsó fordulata értelmében az intézet sportolási lehetőségeinek igénybevétele jogosultság, s nem *ex gratia* adott kedvezmény. Ez szerintünk következik a szakasz nyelvtani értelmezéséből, hiszen a testezésre szolgáló eszközök sporteszközök, így azok használata sportolási lehetőség, a szakköri tevékenység inkább művészeti, kulturális jelleget takar, ez következne a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 75. § (2) bekezdésének megfogalmazásából is. Az értelmezést azért tartjuk veszélyesnek, mert ennek analógiájára bármelyik intézet bármelyik foglalkozását – legyen az művelődési, kulturális, alkotó vagy sport jellegű – kategorizálhatja „szakköri tevékenységként”, s így kiürítheti a Bv. tvr.-ben adott jogosultságok jelentős részét. (Az egészségügyi alkalmasság mint előfeltétel legitimitása természetesen nem kérdőjelezhető meg.)

A könyvtárat minden elítélt használhatja, egy alkalommal legfeljebb 3 könyv kölcsönözhető 3 hétre. Egyes fogvatartottak azt állították, hogy az idegen nyelvű könyvek nem kölcsönözhetőek, a szabály valójában az, hogy a saját anyanyelvén mindenki kölcsönözhet könyvet, csak magyar anyanyelvű nem vehet ki idegen nyelvű irodalmat. Érkezett olyan jellegű panasz is, hogy oktatási célú, tudományos könyveket csak nagyon kis számban lehet fellelni a könyvtárban.

A parancsnok által adott írásos válasz szerint nem valós az az információ, hogy idegen nyelvű könyvet magyar anyanyelvű fogvatartott nem kölcsönözhet, sőt a könyvállomány bővítését a parancsnok kiemelten fontos feladatnak tartja.

Ami a vallásgyakorlást illeti, az intézetnek van főállású, közalkalmazott lelkésze, hetente 4 nap járnak be missziósok, s van külön kápolna valamint egyéb terem is a közös vallásgyakorlás céljára.

Reszocializáció, utógondozás

A pártfogó felügyelő rendszeresen, hetente egyszer keresi fel az aegységeket, formanyomtatványon keresztül lehet hozzá fordulni. Emellett havonta egy alkalommal kerül sor előkészítő foglalkozásra a szabadulók részére. Több panasz érkezett a fogvatartottak részéről, hogy gyakrabban és a szabadulásukat megelőzően már korábban is igényelnék a pártfogóval való kapcsolattartást, együttműködést. Mivel az intézetben számtalan olyan fogvatartott van, aki 15-20 év szabadságvesztés büntetés után szabadul, nagyon gyakran

úgy, hogy nincs hova mennie, nincsenek már élő hozzátartozói, a megfigyelői álláspont szerint a reszocializáció érdekében erre fokozattan oda kellene figyelni, nagyobb létszámú apparátus működtetésére lenne igény.

A parancsnok írásos válaszában jelezte, hogy a pártfogó felügyelők munkájával kapcsolatos igény közvetlenül is eljutott hozzá, ezért kezdeményezi, hogy munkanapokon állandó pártfogó legyen az intézetben.

Egyedi, fogvatartással összefüggő panaszok, meghallgatási kérelmek

A panaszok ismertetése előtt szükségesnek érezzük megjegyezni, hogy több meghallgatást kérő elmondta a Bizottság képviselőinek, hogy a körülményekhez képest jól érzi magát az intézetben, más helyekhez képest megfelelőek a körülmények. Ezeket részletesen nem közöljük, csakúgy mint azon meghallgatások tartalmát, melyek során a fogvatartottak a büntetőüggyel kapcsolatban kértek volna felvilágosítást, ugyanis nem tartozott a megfigyelők feladatába az egyedi ügyekben való tanácsadás. Ilyen esetekben arra kértük a fogvatartottakat (kivéve, ha egy mondatban lehetett adni tanácsot egyetlen egyszerű kérdésre), hogy írjanak a Helsink-i Bizottságnak, ha úgy vélik, a tanácsunk segíthet számukra. Csak azok nevét foglaljuk a jelentésbe, akik erre kifejezetten kértek bennünket, vagy kérdésre engedélyt adtak rá.

A BVOP az egyedi panaszokkal kapcsolatban általánosságban rögzítette, hogy ezek alapján csak abban az esetben lehet érdemi vizsgálatot folytatni, ha a panasz konkrét személyt, eseményt vagy körülményt nevez meg. Mivel ez a panaszok sok esetben hiányoznak, azok kivizsgálásra tett intézkedések sok esetben eredménytelenül záródnak.

F. R.: a B objektumba jár gimnáziumba. Azt panaszolja, hogy minden alkalommal csoportos motozásnak vetik alá őket. Meztelenre kell vetkőzniük egymás előtt. Az őrök a herezacskójukat vizsgálják pusztá kézzel (kesztyű használata nélkül). Orvos nincs jelen ilyenkor. Néha kutya is van a helyiségben, ami higiéniai aggályokat vet fel.

Ezzel a panasszal kapcsolatban a parancsnok arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy a fogvatartottakat szintről, illetve körletről való kiadás előtt ruházatátvizsgálásnak kell alávetni minden esetben, amennyiben szükségessé válna, a testüreg átvizsgálást orvos végzi. E körben külön ellenőrzést végeztek, melyek nem támasztják alá a panaszt.

T. J.: arra panaszodik, hogy a kommandósok nagyon durván bánnak a rabokkal. Ok nélkül verik, szájba köpik, szidalmazzák őket. Provokálják a rabokat, ha pedig azok visszaszólnak, egy külön terembe viszik és ott összeverik őket.

Említ 3 rabot, BL-t, S-t és B-t, akit a kommandósok az utóbbi hetekben úgy összeverték, hogy orvosi segítségre szorultak.

Orvosi panasz is van, nem kap gyógyszert és a betegszobába sem engedik. Panaszodik, hogy mikor Tökölre vitték a kórházba, alig tudott járni, mégis szorosán megbilincseltek.

G. I.: elítélése előtt rendőrként dolgozott. Panaszolja, hogy a BV-ben a volt rendőrök biztonsága nincs megoldva, bár neki személyesen eddig nem volt problémája a többi rabbal.

M. A.: panaszolja, hogy a kirendelt védő nem foglalkozik megfelelően az ügyével. Debrecenbe kért átszállítást, hogy a felesége meg tudja látogatni, de csak ritkán (évente 2-szer) tudják Debrecenbe szállítani beszélőre.

Á. G.: árvagondozásban nőtt fel. Lakásvásárlási támogatásra jogosult, amitől elesik, ha nem él vele 24 éves koráig. Ennek alapján akar büntetésfélbeszakítást kérni lakásvásárlási célból. Javasoltuk neki, hogy írjon kérelmet e tárgyban.

G. A.: panaszolja, hogy a romákkal rosszul bánnak. Az őrök között sok a rasszista, akiknek a jelszava hogy „az ember színe fehér”. A romák pszichikai terrornak vannak kitéve és gyakrabban verik őket, mint a fehéreket. A rabok 65-70%-a roma, a bizalmi munkákat (költségvetési munkák, mint pl. takarítás, ételosztás) mégis szinte mind fehérek végzik. A letéti raktárban csak fehérek dolgoznak. A labdaüzemben, ami nagyon népszerűtlen munka, a dolgozók 80%-a roma.

A BVOP írásos válaszában közölte, hogy a roma fogvatartottak megkülönböztetésére vonatkozó állítások azért is megalapozatlanok, mert az intézet nem vezethet és nem is vezet nyilvántartást a fogvatartottak etnikai hovatartozásáról.

T. L.: 7 hete került a Bv-be egy másik börtönből, azóta nem utalták át a számlájára a pénzét.

A BVOP közölte, hogy a késedelmes utalással kapcsolatban központi intézkedés lépett hatályba 2006. szeptember 1-jei hatállyal, melynek értelmében a fogvatartott részére postán érkezett pénzes összeg könyvelésére az intézetekben maximálisan 4 munkanap áll rendelkezésre, ezen időtartam alatt biztosítani kell, hogy a fogvatartottnak a beérkezett pénz felhasználásra rendelkezésére álljon.

S. K.: hegesztő képesítése van, de nem kap a szakmájának megfelelő munkát. Fegyelmivel és veréssel kényszerítették dolgozni. Egyszer büntetésből arra kényszerítették, hogy az ágát szedje szét, vigye le az alagsorba, majd hozza föl. Az étel nagyon rossz minőségű. A krumpli például sokszor fekete és fagyos. A telefon nagyon drága, az előző telefonrendszer szerinte sokkal jobb volt.

T. J.: Jugoszláv állampolgárként ítélték el, Boszniából származik. 7 éves börtönbüntetése mellékbüntetéseként kiutasították Magyarországról. Lánya magyar állampolgár, ezért javasoltuk neki, hogy indítványozza, állapítsák meg, a kiutasítása nem hajtható végre.

C. J.: Panaszolja, hogy az őnök gyakran verik és szidják, sértegetik a rabokat.

K. E.: szerinte a B objektum sokkal rosszabb, az A-ban javult a helyzet az utóbbi évben Panaszolja, hogy a gimnáziumi tanulmányokra nincsenek tekintettel a zárkaelhelyezésnél. Ez főleg a B objektumban okozott problémát, mert a zárkatársai zavarták a tanulásban. Az étel mennyiségét és minőségét is kifogásolja. A rabok között vannak, akik jobbat és többet kapnak mint a többiek, mert lefizetik az ételosztókat és a szakácsokat. A könyvtár szerinte nagyon elavult. Nyelvtanulásában gondot okoz, hogy idegen nyelvű könyveket nem lehet kihozni a könyvtárból.

B. R.: Panaszkodik a zsúfoltságra, azonban a vezetőséget rendesnek tartja. Kifogásolja a csomag tartalmának korlátozottságát (lásd általános részben), sérelmesnek tartja, hogy előzeteseket szigorúbb körülmények között tartják fogva, mint a börtönösöket. Szerinte az ételosztás jogát el kellene venni a fogvatartottaktól, mert ez visszaélésre ad lehetőséget.

E. SZ.: panaszkodik a labdaüzem állapotára (WC), arra, hogy a víz fürdésnél vagy nagyon meleg, vagy nagyon hideg. Az egészségügyi vizsgálatot felszínesnek tartja, sokszor ápoló látja el az orvos feladatait. Ő is megalázóan tartja a motozást, és az őnök beszédstílusát.

CS. J.: nagyon drága a kiétkezés, a telefon, kevés és rossz minőségű az étel. Lassan érkeznek a levelek.

B. S.: az egészségügyi ellátás „kritikán aluli”, az orvosok minden panaszra ugyanazt a gyógyszert adják, fogorvoshoz nem tud eljutni. Kifogásolja, hogy a személyzet mindenütt dohányzik (ott is, ahol nem-dohányzó zárka van).

K. Z.: nem kap megfelelő gyógyszert, gyomorműtétre lenne szüksége.

S. L.: magas a kiétkezés árai, nem érti, miért nem lehet táplálék kiegészítőt vagy vitamint beküldeni. Kevesli a gyümölcsöt az étrendben.

Sz. L.: az elvált felesége nem hozza be a gyereket, így nem látta már régen. Emellett azt szeretne volna megtudni, hogy joga van-e az intézetben megkeresztelkedni? (Kérjük az intézetet, hogy ennek feltételeiről tájékoztassa a fogvatartottat.)

H. V.: az elhelyezés során nincsenek tekintettel arra, hogy az összezártak milyen bűncselekményeket követtek el. Emellett tapasztalta, hogy a fogvatartottak hozzáférhetnek személyes adatokhoz a bv. irataiból és a számítógépes nyilvántartásból is. (Ennek körülményei nem voltak világosak).

K. G.: alkalmanként megjelennek bogarak az intézetben, s panaszolja, hogy fenyegetőznek és káromkodnak az őrok.

V. S.: az orvosi papírjait nem kapta meg, ezeket szeretné másolatban elkérni az intézettől.

B. S.: kevesli a TV-csatornák számát.

B objektum egyik zárkája: ételt nem lehet beküldeni, minden betegsége ugyanazt a gyógyszert adják, könnyebb munkára a romákat nem veszik ki, s a zárkaellenőrzés során a kommandósok nagyon agresszívak.

B. A.: a kiétkezés drága, s nem is lehet friss gyümölcsöt kapni, a csomag tartalmának korlátozását kollektív büntetésnek tartja. Nem érti, miért nem lehet kifizetni a műholdat a raboknak, ha az intézetnek nincs rá pénze. Egészségügyi vizsgálatot szeretne, mert szerinte érzőkölete van.

B. L.: sokan vannak összezárván egy zárkában, és nincsenek tekintettel ennek során arra, ki milyen bűncselekményt követett el. Sérelmezi, hogy kevés az intézetben az átminősítés és a Bf.

Sz. I.: nem érti, átmeneti csoportból miért nem mehet haza 24 órára, ha erre a jogszabály lehetőséget adna.

Cs. J.: civil kórházban szeretné betegségét műttetni, s azt kérdezte, hogyan tudja kérni áthelyezését.

T. J.: rövid a havi 1 óra látogatásra, korlátozott a csomag tartalma, drága a kiétkezés, egészségügyi ellátásra lejutás sok időt vesz igénybe. A nevelők nem végeznek érdemi munkát, a kérelmeket is lassan továbbítják.

B. Gy.: más gyógyszereket kap pszichés problémájára, mint ezelőtt, s ez nem megfelelő, kéri az IMEI-ben a kivizsgálását. Ő is panaszodik a kiétkezésre és a csomag tartalmának korlátozására.

A missziós szertartásokra nem engedték el adminisztratív okokból (elfelejtették felvenni a listára), s mivel 2 hónapig az intézeten belül nem sikerült megoldani a problémát, az ügyészséghez fordult segítségért. Azóta már jár a szertartásra.

R. L.: Gyógyszer hiányára, árakra és a csomag tartalmára panaszodik, valamint a telefon árára.

Ő sem érti, hogy első büntényesként miért zárják össze többszörös visszaesőkkel (habár neki személyesen nincs komolyabb konfliktusa a zárkatársakkal).

L. Cs.: messze van elhelyezve a családjától, így nem láthatja őket, szeretné, ha máshova helyeznék (Sátoraljaújhely), mert már pszichés problémák alakultak ki. Kérte, hogy a Bizottság nevében írjunk neki egy átszállítási kérelmet.

A. N. P.: német állampolgár. Állítása szerint ez a legjobb börtön, amiben eddig volt (9 börtön közül), mivel az őrnagynő példás rendet tart és foglalkozik a rabok panaszaival és kéréseivel.

Ebben a börtönben 10-ből csak 1-2 ór rosszindulatú, máshol az arány fordított. A nevelők nagyon emberségesek, 10-ből 9 megfelelően végzi a munkáját.

A börtön nagyon biztonságos a kommandósok miatt. A rabok félnek a kommandósoktól, ezért nincsenek erőszakos cselekedetek a rabok között.

A csomagok és a levelek soha nem vesznek el, ami más börtönökben gyakori jelenség.

A B objektum nem olyan biztonságos, mint az A, oda nem szeretne kerülni.

Panaszolja, hogy a kiadatási kérelme akadozik.

R. J.: A labdában dolgozik, havi 3000 Ft-ot keres. Dohányoznak ott és sok a füst.

A fürdőben is sokan dohányoznak.

Panaszolja, hogy nagyon rosszul főznek a Bv-ben.

A cellájában 3 hete rossz a WC, de vizesek nem akarják megcsinálni.

Kérdésre elmondja, hogy 10-ből csak 1-2 ór viselkedik emberségesen, a többi mindig üvöltözik a rabokkal, néha ütik is őket.

A telefonálással kapcsolatban panaszolja, hogy rosszak a készülékek, gyakran megszakad a vonal.

Panaszolja, hogy átmeneti csoportba akart kerülni, de a pszichológus nem javasolta, pedig nem is találkozott vele személyesen. Egy másik pszichológusnál volt kivizsgáláson 2 éve a B objektumban, de ott is a munka alkalmasságának vizsgálata miatt.

30 nap fogdát kapott mobiltelefon csempészéséért, amit nagyon sokall.

H. J.:

Panaszolja, hogy az orvosi ellátás nagyon alacsony színvonalú, az orvosok nem értik a dolgukat. 2005 májusában szívinfarktuson esett át. Reggel 10 órakor lett rosszul, de csak este 11-kor szállították kórházba.

Egészségügyi okokból kérte a büntetés félbeszakítását, de ezt megtagadták tőle, mivel Tökölön is tudták kezelni.

Panaszolja, hogy a gyógyszert rendszertelenül kapta a Bv-ben. Csak azt hajlandó szedni, amit a civil orvos írt föl neki. A Bv-ben más szereket akartak neki adni, de ezeket visszautasította.

Nem tud fürödni a zsúfoltság miatt. A vérző aranyere miatt kért külön fürdési engedélyt, de nem kapta meg, mert az orvos szerint arra fölösleges az engedély.

Kért zsír és fűszermentes étkezést, de nem tudták neki biztosítani, el akarták szállítani, ezért inkább lemondott róla.

D. V. F.: Román állampolgár. Szeretné, ha kiadnák Romániába, ezzel kapcsolatban kért tájékoztatást.

M. M.: 6 éve van a Bv-ben. Állítása szerint a Bv oktatási programja csak kirakatpolitika. A tanfolyamok inkább szakkörök, nem igazán oktató jellegűek. Régebben volt kőműves és lakatos tanfolyam, most már nincs. A nevelőknek nincs idejük arra, hogy ellenőrizzék a tanfolyamokat. Szakképzett oktatók kellenének.

Részt vett egy rendszerinformatikai tanfolyamon, amit a Monosoft Kft. szervezett. Kaptak ígéretet ösztöndíjra (5600 Ft), azonban az ösztöndíjat máig nem kapták meg. Nem kaptak tájékoztatást sem arról, hogy miért nem kaphatják meg a pénzt. A tanfolyamon való

részvételről szóló szerződést gyorsan kellett aláírniuk, nem volt idejük elolvasni és másolatot sem kaptak belőle, ezért nem tudják, mi áll benne.

A könyvtárban a szépirodalmi rész megfelelő, de új műszaki jellegű könyvekből nagy a hiány. Panaszolja, hogy januártól a dolgozók nem kapnak alap tisztasági csomagot, és az egész fizetésük a tisztasági szerek vásárlására megy el. Dicséri az A objektumot, elmondása szerint itt nincs kitéve sem fizikai, sem lelki veszélyeknek, ellentétben a B objektummal, ezért mindent megtesz, hogy az A objektumban maradjon.

S. J.: panaszolja a kiétkeztetés és a telefon árait.

Cs. G.: szeretne dolgozni, de nem a labdában (hanem például a konyhán) vagy a szakmájában hegesztőként. Régebben takarított, dolgozott a konyhán is, ahol nagyon elégedettek voltak vele, jelenleg is kijár, és önként takarítja a szintet, sőt a nevelője is javasolta munkára. Van 59000 Ft pénzbüntetése, azt szeretné kifizetni, hogy ne kelljen letöltenie szabadságvesztésként.

K. G. Gy.: Azelőtt Ausztriában, Krenschteinben volt rab. Ott a látogatás folyamatosan üzemelt, nem volt korlátozás a látogatási napok számát illetően. Azt javasolja, hogy Magyarországon is vezessék be ezt a rendszert, mert a jelenlegi rendszer rossz hatással van a kapcsolattartásra, a fogvatartott családját is sújtja, és ezért fékezi a társadalomba való beilleszkedést. Javaslatá szerint szükség lenne hétvégi kimenők biztosítására is, így a megvalósulna a kedvezmények valódi megadása az első bűnelkövetők esetében.

B. S.: 2001-ben eltört a bokája, azóta be van dagadva és sipolya van. 2005-ben volt utoljára Tökölön, de nem kezelték a lábát, elmondása szerint több mint fél évbe telt, amíg engedélyezték a civil kórházban a műtétet. Panaszolja, hogy a Bv-ben csak időhúzás folyik egészségügyi ellátás címen. Minden panaszra ugyanazt a fájdalomcsillapító tablettát adják. A fogorvos csak fogat húzni tud, 2 éve kér fogfúrást, de még nem került sorra. 2 évbe telt mire kiharcolta és kapott csonterősítőt.

Zs. A.:

Alkoholfüggőség miatt van ebben a Bv-ben. Kaposvárra szeretne kerülni, hogy közelebb legyen a családjához. Egészségügyi problémákkal küszködik, részletesen lásd melléklet.

M. G. B. G.: Líbiai állampolgár. Elszökött otthonról, mert nem volt hajlandó bevonulni a hadseregbe a Csád elleni háború idején. Két év börtönbüntetése mellé mellékbüntetésként kiutasítását rendelték el. Ha hazatoloncolnák, valószínűleg életfogytiglani börtönbüntetésre ítélnék.

Az ennalóra nincs panasz, elégedett a mohamedán étrenddel amit kap. Imádkozni szokott, imámmal nem akar találkozni. Drogprevenációs kezelésben részesül. Elégedett a kezeléssel, pszichiáterrel is tud folyamatosan beszélgetni.

B. A.: drogprevenációra hozták ebbe a Bv-be a Venyige utcai intézményből, ahol már 2 hónap drogprevenációs foglalkozáson részt vett. Szeretné, ha ezt a 2 hónapot beszámítanák az itteni kezelésbe, hogy hamarabb visszakerülhessen a Venyige utcába. Mobiltelefon volt a cellájában, ezért fegyelmi eljárás van ellene folyamatban.

Elkülönítették, amit nagyon rosszul visel. Állítólag a gyorskocsis kartonjában benne van, hogy nem lehet elkülöníteni sem kis zárkában fogva tartani, mégis elkülönítették. Orvos nem vizsgálta meg az elkülönítés előtt, jelenleg depressziós tüneteket érez magán, erősödő önvészélyes állapotra panaszkodik, lásd melléklet.

B objektum Fizioterápiás körlet (2. emelet):

Az egyik zárkában 2 rab, a másikban 6. A kezeléssel elégedettek. Fürödni csak hétfőtől csütörtökig tudnak. Az egyik rab arab származású, nagy fájdalmai vannak és alig bír járni.

Nem tud magyarul, ha az orvos beszélni akar vele egy másik arab rabot szoktak tolmácsként használni, aki jól beszél magyarul.

Z. zárka: Drága a kiétkeztetés, és kevés az áru. Csak bizonyos időszakban mehetnek vásárolni, aki a sor végére kerül, az nem kap árut. Főleg levélből és bélyegből van hiány.

December óta a dolgozók nem kapnak tisztasági csomagot. Panaszolják, hogy az egész fizetésük erre megy el.

Fájdalomcsillapítót nagyon nehéz kapni. Ha panaszkodnak az öröknek, azok gyakran nem továbbítják a panaszukat az ügyeletes nővérnek, és nem jutnak le vizsgálatra.

Panaszkodnak, hogy az örök nagyon durván bánnak velük. Általában 10 órától 9-et rossznak tartanak, egy-két ember szerint az arány 5-5. Különösen a kommandósok nagyon kegyetlenek, gyakran provokálják és ok nélkül összeverik őket. A kommandósok állítólag gyakran tartanak maguktól razziákat a zárkákban, mindent összedobálnak és sértegetik, provokálják az embereket.

F. J.: Epekővel műtötték. Cukorbeteg, nem tudja mérni a cukorszintjét, és amióta ebben a Bv-ben van, még nem mérték a cukorszintjét. Az orvosi ellátást a Bv-ben nagyon alacsony színvonalúnak tartja. Nagyon nehezen tud eljutni az orvoshoz, sokat kell várni. Mióta ide szállították nem vizsgálta meg orvos, így nem tudja felírni a speciális étkeztetés. Nem a megfelelő gyógyszereket kapja (amiket az előző orvosa felírt), hanem mindig mást.

Egyszer lázas volt, kért az őről lázcsillapítót és nem kapott, mert az őr szerint csak szimulált. Másnap került csak orvoshoz, mikor nem csillapodott a láza.

Az öröket elviselhetőnek tartja, a kommandósokat nem, mert gyakran sértegetik és fizikailag is bántalmazzák a rabokat. A nevelők munkájával nagyon elégedett.

T. F.: A kommandósokra panaszkodik, mert gyakran fizikailag bántalmazzák a rabokat. Állítólag viperát használnak.

J. L.: A Bv-ben az örök megverték, állítólag a Bv tett feljelentést az örök ellen, most mégis ellene van eljárás hamis vád miatt.

M. L.: Fegyelmi eljárást indítottak ellene, mert megtagadta, hogy egy másik zárkába helyezték át. Azért nem akart átköltözni a másik zárkába, mert ott haragosai voltak, és nem is kérdezték a költözésről, csak hirtelen azt mondták neki, hogy csomagoljon, mert megy a másik zárkába.

Panaszolja, hogy a nevelők önkényesen javasolják a kedvezményes szabadulást. Pontos szabályok kellenének erre. Ellene eddig soha nem volt panasz, a nevelő azonban nem kedveli őt, ezért nem fogja javasolni a kedvezményes szabadulását.

Panaszkodik az ételre, állítólag a szakácsok és az osztók mindent kilopnak belőle.

R. P.:

5 kisgyereke van, de csak kettesével látogathatják. Szeretne engedélyt kapni családi beszélgetőre. Erre állítólag nagyon ritkán kap engedélyt. Panaszolja, hogy ha civil orvoshoz viszik őt, túlságosan össze van bilincselve, ami zavarja a kórház dolgozóit.

Szeretne 5 nap büntetés-félbeszakítást kapni, hogy civil kórházban tudja kezelteni magát.

X. zárka:

Az enivalót nagyon rossznak tartják, nincs benne semmi vitamin, alig kapnak gyümölcsöt. Hazait nem küldhetnek nekik csomagban, mert az örök elveszik. Csak a vákuumos csomagolású ételek jöhetnek be.

A beszélőn csak ebben a Bv-ben nem lehet enni, ez minden más intézetben meg van engedve.

A kimenő leveleket a Bv 1 hét késéssel küldi csak el. Évek óta csak egy neoncsó van a szükséges kettő helyett a lámpákban. Panaszkodnak, hogy a labdában nagyon kevés pénzt kapnak.

Y. zárka:

Az orvosi ellátás nagyon rossz, mindenre fájdalomcsillapítót kapnak. Ha szólnak, hogy rosszul vannak, megverik őket, mert panaszkodni mernek. Nagyon rossz a fogászati ellátás. Bizonyos munkát a romákkal szembeni diszkrimináció miatt nem kaphatnak romák.

A kommandósok gyakrabban járnak a B mint az A objektumban. Sértegetik, verik az embereket, néha az ágy alá hasaltatják a rabokat pusztá szórakozásból.

Drogprevenációs körlet:

Az enivaló nagyon rossz minőségű és kevés is.

Panaszolják, hogy nem lehet csomagban zöldséget-gyümölcsöt beküldeni, pedig tavaly még lehetett. Az egyik fogvatartott arra panaszkodik, hogy a kezelését hirtelen abba hagyták, pedig még szüksége lenne a gyógyszerekre, ezzel kapcsolatban hiába kéri, hogy vigyék át az IMEI-be, nem viszik.

Z.A.: Panaszodik, hogy nem lehet a csomagban zöldség és gyümölcs, nem kapnak semmi vitamint sem megfelelő gyógyszereket. Hiába panaszkodnak, nem hiszik el, ha rosszul vannak, nem kerülnek orvoshoz. Nagyon drágállja a telefont. Kevesli a meglévő munkahelyek számát, és a munkabért.

T. M.: egyiptomi állampolgár Súlyos egészségügyi problémái vannak, nem tud kijutni a korábbi civil orvosához a szükséges műtetre, lásd részletesen melléklet. Nem kaphatta meg a civil orvos által felírt gyógyszert, mondván az túl erős. A civil kórházban történt operációja után 2 órával visszahozták a Bv-be. Elmondja, hogy maradandó szem sérülése még 1993-ban keletkezett, amikor egy másik Bv-ben bántalmazták az örök. Több jutalmat is kapott, műsorokat készít, iskolába jár, tanár képzettsége van. Szeretne kedvezményt kapni, amivel már idén szabadulhatna a büntetéséből, és így lehetősége lenne, hogy a korábbi civil orvosa kezelje tovább a szemét. Dicséri a fogvatartás körülményeit, elmondása szerint teljekörüen tiszteletben tartják a vallásával járó szükségleteit, így külön orvosi fürdést is kap.

H.P.: Lassan jutnak ki a levelek.

M. S.: Az egész zárka nevében panasolja, hogy az egyik nevelő nagyon rosszul végzi a dolgát, nem reagál a kérelmi lapokra. Kérelmi lapot sem kapnak tőle, füzetlapra kell kérelmeket írniuk. (F. J.: ez tény, erről a szárnyról a kérelmek tényleg füzetlapra vannak írva)

Panaszkodik az ételre is, a mennyiségét és a minőségét is kifogásolja.

R. J.: Azt sérelmezi, hogy fekete ruhás kommandós örök folyamatosan, brutálisan bántalmazzák a fogvatartottakat. Elmondása szerint volt egy „kaiser” nevű fegyőr, akit áthelyeztek, így valamivel kevesebb számban fordulnak elő a verések. Úgy döntöttek el, hogy aznap melyik fogvatartottat verjék meg, haogy eldobtak egy kulcsot, és ahol az megállt, abba a zárkába mentek be. Mikor megtörtént egy ilyen esemény és a fogvatartott akár egy szót is mert szólni, akkor még az elítélt kapott fegyelmet vagy más büntetést.

Jelenleg a labdagyártó részlegben dolgozik, ahol a 3,75 db labda a norma, viszont ő csak napi egyet tud elkészíteni. A „régiek” is csak napi kettőt, maximum hármat tudnak megcsinálni, de ez is nagyon ritka.

Problémája volt a Tv-vel kapcsolatban, elmondása szerint 5 hete van a Tv-je letétben, de nem engedik be a zárkába, pedig a korábbi intézetben, ahonnan ideszállították ott engedélyezve volt. Tájékoztattuk, hogy valószínűleg a Tv mérete a probléma.

R. J.: 2002-ben Vácott műtötték érszűkülettel, majd a tököli rabkórházba szállították, városmajori kórházban műtötték, ezek után 2003-ban került vissza Vácre. Nem tudja milyen gyógyszer szed, csak azt, hogy értágításra kapta.

Korlátozottan munkaképtelen lett, csak könnyű fizikai munkát tud ellátni. Eleinte a szemléltető eszközöket készítő részlegben dolgozott, de mivel messze volt attól az épülettől, ahol akkor fogvatartották, ezért megszűnt a munkalehetősége. 2005-ben terápiás munkát végzett, ahol veszélyes hulladéktároló tartályt raktak össze. Ez a munkalehetősége is megszűnt.

2009-ben szabadul nincs semmilyen kilátása, nincs kinti kapcsolata, élő hozzátartozója. Azért, szeretne munkát vállalni, hogy mire szabadul össze tudjon gyűjteni valamennyi kis pénzt, amivel elkezdheti a szabad életét. Igény tartana rá, hogy már most aktív kapcsolatba legyen a pártfogóval, aki reményei szerint segíthetné ebben a magányos élethelyzetben.

E. E.: 1993-ban szívével problémái voltak, először Márianosztrára, majd az IMEI-be vitték, illetve vizsgálták. Az itt dolgozók munkájukat nagyon jól végezték, gyógyszereit rendszeresen kapja, azonban egyes gyógyszerei nevét nem tudja.

2005-ben a B objektumban fizioterápiásan kezelésben részesült. Leszállékolását méltányossági alapon kezdeményezte, de a nevelő és az orvos egymáshoz küldözgették az iratokkal, így nem történt semmi az ügyel kapcsolatban. A nevelőnél elkallódtak az iratai. A problémát jeleztük a vezetőségnek, az A objektum fogvatartási ügyek osztályvezetője azt ígérte, hogy megkeresi a fogvatartottat és segít neki a szükséges nyomtatványok kitöltésében és a kérelem továbbításában.

P. A.: 2005 májusától átmeneti csoportba kellett volna helyezni. Azonban ez nem történt meg, mivel előtte fenytést kapott: szabadon hagyott lámpát találtak a falon. Az elmondása szerint már 11 éve a Budakörnyéki Bíróságon folyamatban lévő büntetőeljárásban az eljárást felfüggesztő határozat született, azonban a BV intézet a kedvezmény megítélésékor azt, mint új folyamatban lévő ügy vette figyelembe.

Telefont találtak nála, ezért 20 nap fogda, illetve biztonsági zárbüntetést kapott. A bv. Intézet 25 nap büntetést kezdeményezett, azonban ezért más fogvatartottak 5 nap fogdát szokott kapni.

Munkát szeretne végezni, de elmondása szerint nem kaphat lehetőséget, mivel az az általános szemlélet, hogy akinek volt valamilyen régi ügye, az nem kaphat akármilyen régen is történt az.

N. S.: Kondicionáló terembe szeretne járni. Nem engedélyezik neki, nem tudja, hogy miért, hiszen példás a magaviselete, dicséretei vannak.

S. M.: Több bv. Intézetben volt már fogvatartott. Ebben az intézményben 2005. évtől tölti büntetését. Tavalyi év első hónapjaiban 75 darab labdát fejezett be havonta, ezért 25.000 forintot kapott. Országos viszonylatban a napi norma 2.5 darab labda, itt 3.7 darab. Így ezen bv. Intézetben 16.800;- forintot tud csak keresni.

Nagy azoknak a száma, akik nem tudják teljesíteni a normát, így őket elküldik. Tavaly körülbelül 200 ember került erre a sorsra. Az előző brigádvezetőt leváltották, mert ha nem adott neki valaki potovát (cigaretta + kávé), akkor nem fogadta el az elkészített labdát. Előfordult sok esetben az is, hogy inkább megrongálta a labdákat, csak, hogy ki tudja kényszeríteni a cigarettát és a kávéét. Többször előfordult, hogy rossz minőségű anyagból kellett dolgoznia, amiből képtelenség volt elkészíteni a jó, átvételre alkalmas labdát. Ok

nélkül váltották le a munkáról, pedig 5 ember munkáját végezte, beszámolt arról is, hogy hiába teljesítette túl a normát, folyamatosan akadályozták a munkájában, míg végül kevesebb alapanyagot kapott, hogy minél kevesebbet tudjon dolgozni. Bármennyit is dolgozott soha sem kapott érte jutalmat.

Most nem tud munkát kapni, pedig munkája jóval az átlag felett volt, mind mennyiségben, mind minőségben.

Két kiskorú gyermeke van (5 és 11 éves), továbbá a felesége is BV-ben van így az ő munkából megkeresett pénzéből küldött csomagot a feleségének és küldött ki pénzt a gyermekei eltartására, amennyiben nem kap munkát, azt az egész családja megcsinálja.

B. A. S.: Zárt körletben van, nem engedik a nyitott részre. A telefont nem tudja használni, nem engedik telefonálni.

P. I.: Kommandós ruhás őrök nagyon agresszívak, brutálisan szokták bántalmazni a fogvatartottakat. Állandó fenyegetés és „terror” alatt vannak. Tisztító és tisztálkodási szerből nagyon kevés a havi norma: 50 dkg a 8 emberre jutó tisztítószer, azaz 6 dkg/fő/hó. A bv. Intézet által biztosított havi 4 db borotva silány minőségű, nem lehet betartani vele az intézet által követelt higiéniai előírásokat.

Sz. I.: A faipari részlegen dolgozott, de egy folyamatban lévő ügye miatt nem folytathatta tovább, ezért a labdakészítő részlegre helyezték át. Itt azonban korruptak a felügyelők és a munkáltató, így nem lehet a munkát kellően elvégezni. Az A objektumba szeretne átmenni, a gyógyító csapatba akar részt venni, de nem tud, mivel nincs hely.

K. N.: Nincs sportolási és más egyéb kikapcsolódási lehetőség. A televíziós csatornák nagyon szűkösek, csak kazettás magnót lehet használni. Több tanfolyamra lenne szükség, többek között nyelvtanulásra és más képzésre. Ágyak mozognak, nem lehet kiékelni, ezért balesetveszélyesek. Hosszú időbe telik, míg el lehet jutni az orvoshoz, előfordul, hogy akár 3-4 napot is kell várni. A ruházat nagyon szűk keretek között mozog, a nyári ruha hideg, ahhoz képest, hogy már le van kapcsolva a fűtés.

A. S.: Csigolya problémái vannak: elcsúszott, illetve becsípődött az ideg. 4 hónapon keresztül fizioterápiára, gyógytornára és ultrahangra járt. Jelenlegi állapotában nem tud állni és ülni sem. Debrecenbe viszik tárgyalásra, nem fogja bírni az utazást. Tökölön a rabkórházban magállapítottak, hogy csigolyaelterése van, és operálni kell. Civil kórházban szeretné az operációt, vállalva az összes felmerülő költséget. Számára az A objektum betegkörlete lenne a megfelelő. 8 hónapja nem volt friss levegőn.

S. T.: Tv-s csatornák nagyon silányak, több és változatosabb műsorokra lenne szükség. Beszélőn nem lehet személyes kontaktust kialakítani, nem engedik, hogy ölébe vegye gyermekét. Telefonálás nagyon drága, 110 ft,-/ perc csúcsidőben. Mivel a csúcsidő 18 óráig tart, a fogvatartott pedig 17:30-ig telefonálhat, így mindig csúcsidőben lehet beszélni. Jutalmat nem kapnak, hiába övük a legtisztább zárka.

Sz. J.: Tovább szeretné nézni a tv-t, ahogyan azt az előző parancsnok is megengedte. Most arra hivatkoznak a tv korai kikapcsolásával kapcsolatban, hogy akkor nem tudnak majd másnap felkelni. Azonban ilyen probléma már az előző liberálisabb tv. nézésnél sem volt. Eddig már 4 alkalommal bántalmazták a kommandósok különösebb ok nélkül, megítélése szerint indokolatlanul.

Cs. L.: A tisztálkodási körülmények nem megfelelőek.

T. J.: Állandóan 4. biztonsági fokozatott állapotban vagyok számomra, ezért nem tud dolgozni. 1997. évben 122 fegyelmet kaptam. Azóta viszont 30 dicséretet kaptam a tanfolyamok sikeres elvégzése végett. Dolgozni szeretnék.

J. A.: Sátoraljaújhely mellett lakok 30 km-re, az ottani bv. Intézetbe szeretnék kerülni, hogy közelebb kerüljek 4 kiskorú gyermekemhez. A nagy távolság miatt családom nem tud bejárni hozzám (nem tudtam vele tisztázni a kérelemmel kapcsolatos kérdéseket). Dolgozni szeretnék.

V. G.: 3 hete elküldött telefonpénzét nem kaptam meg. Szintén Sátoraljaújhelybe szeretnék letölteni büntetését. A szükséges felvilágosítást megkaptam, kérvényt fog előterjeszteni.

Név nélküli panaszok:

A séta alatt nagyon zsúfolt az udvar, mivel hétköznap a kis udvaron sétálnak egyszerre 60-an, néha 100-an. Sokan ezért ki se mennek sétálni. Jó lenne, ha hétköznap is tudnának a nagy udvaron sétálni legalább 1-2-szer.

Fürdéssel kapcsolatban panaszkodom, hogy az öregek egyszerre az egész folyosót küldik fürödni, ezért az öregek és a gyengébbek nem jutnak oda az erősebbektől. Sokan ezért ki sem mennek fürödni.

Az étellel kapcsolatban panaszkodom, hogy néhány rab fizet az ételosztóknak, hogy nagyobb adagot kapjon. Ezt mások adagjából veszik el, ezért akik nem fizetnek, a rendestől kisebb adagot kapnak. Főleg a vegetáriánusok járnak rosszul, mivel az étlapra sokszor nincs ráírva a joghurt, sajt, stb. darabszáma, ezért könnyű csalni vele.

A zárak tisztításához vízkőoldó és takarítószer kellene, ezt azonban nem kapunk.

Panaszkodom, hogy a gyógyszerellátás akadózik. A fogorvos gyakran nem tudja ellátni őket, mert bizonyos gyógyszerek vagy műszerek hiányoznak. Ilyenkor átvihetnék őket a B objektumba kezelésre, mint ahogy a szemészet esetében szokás.

Orvosi jelentés

A Magyar Helsinki Bizottság Börtönmegfigyelő Program keretében a bizottság orvos tagjaként 2006. április 26-27-én a Budapesti Fegyház és Börtönben (1108 Budapest, Kozma u. 13.) tettünk látogatást, melynek során a fogvatartottak egészségügyi – orvosi ellátásáról tájékoztattam. Ennek során lehetőségem volt az intézet egészségügyi személyzetétől felvilágosítást kérni, a körleteket megtekinteni, valamint néhány, egészségügyi panasszal jelentkező fogvatartottal beszélgetni.

A Budapesti Fegyház és Börtönben általános orvosi ellátás és fogászati ellátás folyik. Az intézet dolgozóinak foglalkozás-egészségügyi ellátását is helyben biztosítják. Állományi rendelés naponta (hétköznap) 8-1/2 10-ig van, erre külön rendelő áll rendelkezésre. Az általános orvosi rendelő a szakmailag előírt „minimum feltételeknek” eleget tesz. Az általános orvosi rendelőben EKG található, a vérminták laborvizsgálatára helyben nincs lehetőség, a vizeletvizsgálat és a vércukormérés azonban kivitelezhető. 4 általános orvos (1 fő sebész szakorvos, 1 fő gyermekgyógyász-gasztroenterológus szakorvos, 1 fő háziorvos és foglalkozás-egészségügyi szakorvos, 1 fő belgyógyász-foglalkozás-egészségügyi szakorvos, 2 fogszakorvos, 13 szakápoló (ebből 2 fogászati asszisztens és egy foglalkozás-egészségügyi szakasszisztens) dolgozik. Az állások betöltöttek. Az ápoló személyzet közül 8 fő 12 órás, 5 fő 8 órás műszakban dolgozik. Az éjszakai egészségügyi ellátást (19 órától másnap reggel 7 óráig) 1 fő szakápoló látja el a B objektumból. Az A objektumban 1 orvos dolgozik, a többi a B objektumban. A B objektumban található a „betegszobai fektető”, 3 zárkában összesen 15 ágy van. Az A objektumban található a fertőző elkülönítő. (2 ágy). Az intézetben heti 2 alkalommal (az A és B objektumban felváltva) van rendelés (7-15 óráig), egy-egy rendelésen átlagosan 80-120 panaszos fogvatartott jelenik meg. Szakorvosi ellátásra a beteg fogvatartottakat a Tököli Kórházba szállítják, illetőleg a közelben lévő IMEI-be. Az intézetben országos ellátási kötelezettséggel (természetesen férfi fogvatartottak tekintetében) fizioterápiás ellátás, gyógytorna működik. A fizioterápiás kezelésre neurológus vagy reumatológus szakorvos javaslata alapján előjegyzik a beteg fogvatartottakat, a várakozási idő kb. 2-3 hét. A terápia ideje alatt (átlagosan 4-6 hét a kezelési idő) a fogvatartottakat az erre a célra szolgáló elkülönített zárkákban helyezik el. Itt összesen 24 fő helyezhető el, 4 zárka, egyenként 6 ágygal. Gyógytornára heti 2 alkalommal van lehetőség. Hetente egy alkalommal szemész szakorvos (csütörtökönként), heti 2 alkalommal (alkalmanként 2 órára) reumatológus szakorvos, hetente 4 napon fizioterápiás szakasszisztens, heti kétszer (alkalmanként 4 órára) gyógytornász jár be az intézetbe. Sürgős esetben rendelési időn kívül a készenléti ügyeletes bármikor behívható. Az egészségügyi dokumentáció nyilvántartása kettős, részben számítógépes, részben hagyományos, karton rendszerű. Az utóbbi 3 éven befejezett suicidum nem történt. Tavaly 3 fogvatartott halt meg, mindegyik szív-érrendszeri betegség következtében. Rendkívüli haláleset nem volt.

A vegetáriánus étrendhez orvosi javaslat nem szükséges. A vallási igényeknek megfelelő ételmezés nem minden tekintetben tartható. Orvos egyébként a következő diétát rendelheti el: normál, könnyű-vegyes, diabeteses (cukorbeteg részére), roboráló, pépes, lisztmentes. Az intézet éves gyógyszerköltségvetése a vezető főorvosnő elmondása szerint észszerű gazdálkodás mellett kielégítő. Ami jelen pillanatban problémát jelent az az, hogy a 44/2004 ESZCSM módosítása alapján a 47/2005. rendelet gyakorlatilag az intézet részére lehetetlenné teszi gyógyszerekből (vényköteles készítményekről van szó!) a tartalékképzést. Ez például azt jelentheti, hogy esetleg a más intézetből időközben áthelyezett fogvatartott nem jut időben gyógyszerhez (pl. vérnyomáscsökkentő szerek). Ugyanis a fogvatartott általi gyógyszer szállítás technikailag nem megoldott. E rendszer veti fel azt a visszásságot is, hogy egy fogvatartottnak esetleg több BV intézeti orvos is felírja ugyanazt a gyógyszert az átszállítások során az előírt 30 napon belül. Emiatt a Budapesti Fegyház és Börtönből parancsnoki szinten történt jelzés az ESZCS Minisztérium, valamint az OEP felé, de az egészségügyi államtitkártól kapott levélben a probléma megoldására nem született javaslat.

Az egészségügyi ellátás ezen szegmensével kapcsolatos problémák már ismertek voltak a parancsok írásbeli tájékoztatása szerint, s mivel az új rendszer szerint csak receptre felírt gyógyszert lehet kiváltani, a tartalékképzés lehetőségének megszűnése valóban okozhat minimális késedelmet az ellátásban. Ennek okán – annak érdekében, hogy indokolt esetben a láz-és fájdalomcsillapítóhoz, valamint a görcsoldóhoz való hozzájutás lehetősége – a parancsnok intézkedett, melynek eredményeképpen 2006. szeptember 1-jétől mindkét objektumban megoldott lesz a 24 órás ápolói szolgálat biztosítása.

A betegeknek a gyógyszerosztás naponta történik. A kb. 1500 fogvatartott közül 220 számít krónikus gyógyszereszedőnek. A Rivotril kiadása szigorú rend szerint történik. (Ezzel a gyógyszerrel üzletelhetnek a fogvatartottak.) A nyugtató hatású gyógyszerek osztása naponta 2 alkalommal történik. A fogvatartottak a zárkában gyógyszert csak az orvos által elrendelt gyógyszerartási engedéllyel tarthatnak. (Pl. PENfill Insulin). Multivitamin készítmények „kivásárlására” van lehetőség.

Az elítéltek sürgős egészségügyi panaszaikkal az ápolóknál jelentkezhetnek, egyébként a külön erre rendszeresített ládába dobhatják be jelentkezésüket orvosi vizsgálatra. Ez alapján a következő rendelésre előállítják őket. Az orvosok elmondása szerint csak kivételes esetben fordul elő, hogy a panaszos fogvatartott a rendelésre nem jut le. Ennél sokkal inkább jellemző, hogy - vélhetően nem súlyos jellegű panaszaik miatt - inkább le sem mennek vizsgálatra. Ez alkalmanként 10-15 főt jelent.

Hasonlóan a többi intézethez, a befogadásra itt is 72 órán belül kerül sor, a törvényi előírásoknak megfelelően. (Általános fizikális vizsgálat, EKG készül, valamint fogorvosi szűrés is történik.) Éves rendszerességgel kötelező a tüdőszűrő vizsgálat. Ebben az intézetben az utóbbi pár évben friss TBC-s megbetegedést nem regisztráltak, de kb. 20-40 fogvatartott további tüdőgyógyászati kivizsgálását indikálták. A HIV szűrés önkéntes, azonban a fogvatartottnak befogadásakor írásban kell nyilatkoznia, hogy nem kéri a szűrést. HIV pozitív fogvatartottak büntetés végrehajtása Tökölön történik. (HIV körlet). Az intézetben az élősdivel fertőzött fogvatartottak elkülönítésére van lehetőség. Ágynemű csere 2 hetente történik. Önkéntes alapon működik az influenza elleni védőoltás is. Idén ezzel a lehetőséggel csupán kb. 170 fogvatartott élt. Hepatitis B elleni védőoltásban sem a fogvatartottak, sem a személyzet nem részesül kötelezően. Az egészségügyi személyzet ez alól kivételt képez, ők foglalkozásukból kifolyólag kötelezően részesülnek hepatitis B elleni védőoltásban. Az intézetben szervezett véradás kapcsán kiszűrt hepatitis B, C vírushordozók (kb.10-15 fő) a kor színvonalának megfelelő kezelésben részesülnek, külső intézményben.

A drog prevenciók körlet sajátosságából kifolyóan 5 komponensű (az intézet kérésére a gyártó által speciálisan összeválogatott) vizelet drogtest áll rendelkezésre. Ezzel – a Magyarországon leggyakoribbnak számító - benzodiazepin, Extasy, amfetamin, cannabis és opiát fogyasztását bizonyító anyagok mutatható ki a vizeletből. A drog prevenciók részleg önkéntes, 30 fős. Az itt elhelyezett fogvatartott vállalja, hogy nem fogyaszt kábítószer, s ezt bizonyítandó, havi 1 alkalommal véletlenszerűen történő vizelet vizsgálatnak veti alá magát. Látogatásunkkor 2 fő inzulinra szoruló fogvatartott volt az intézetben. Ellátásuk zavartalan volt.

Preventív jellegű egyéb szűrő vizsgálatok nem történnek. (Bár az orvosok elmondása szerint igény sem lenne rá).

Az egészségügyi személyzet tájékoztatása alapján a fogvatartottak személyzet általi bántalmazása nem jellemző, fogvatartottak egymás közti bántalmazása időnként nem nagy számban ugyan, de előfordul. Ilyen esetekben látlelet felvételére kerül sor.

A dolgozó fogvatartottakon kívül naponta csak az orvosi engedéllyel rendelkezők fürödhetnek. Ezt bőrbetegség, cukorbetegség, esetleg egyéb betegség indokolhatja.

Az intézet konyháját közegészségügyi szempontból az ÁNTSZ rendszeresen ellenőrzi.

Az általános tájékozódáson felül 7 beteg jelentkezett panasszal.

1. A labdaüzemben (BUFA Kft.) dolgozók közül jelezték, hogy a dohányzók és nemdohányzók (összesen kb. 80 fő) közös légtérben dolgoznak. A dohányzást tiltó jelzés, valamint a dohányzásra kijelölt hely ellenére a dohányzók rendszeresen a teremben dohányoznak. Ezzel kapcsolatban semmiféle szankció (akár a munkáltató, akár a dohányzási tilalmat megszegőkkel szemben) nem történt, bár ezt a nemdohányzók többször kérték már.

2. K. Z., 43 éves

2 éve rendszeresen követ el öngyilkossági kísérletet, az esetek zömében pengét nyel. Napi rendszerességgel jelentkezik orvosi vizsgálatra, diffúz panaszai vannak fejfőrcstől a hasi panaszokig. Jelenleg Tegretolt és Rivotrilt szed, pszichiátriai megfigyelést szeretne.

Az orvos elmondása és a dokumentációk szerint családi problémákkal küzd, zárkatársai nem viselik el. Az elrendelt gyógyszereit csak időnként szedi be. Ítéletre vár, gyógyító-nevelő csoportba próbálják majd elhelyezni. (Dg.: disszociális személyiségzavar)

3. T. J., 55 éves

Ismert, 1994 óta kezelt pajzsmirigy beteg (Dg.: M. Basedow.) Gyógyszereit rendszeresen kapja, a szükséges vizsgálatokra el tud menni. Jelen gyógyszerei: 1x50 ug Euthyrox, Normodipine, Trentál, 1x1 tabl. Metothylin. Ő az orvosi ellátással nagyon elégedett, dicsérően nyilatkozott a doktornőről.

Panasza a szabadulás utáni (várhatóan 1 éven belül) egészségügyi gondozással volt kapcsolatban, de érdemi információt a tervezett letelepedés helyéről nem tudott adni. Elmondása szerint Magyarországról kiutasították. Javasoltam neki, hogy szabadulása után forduljon a lakhelye szerinti egészségügyi ellátóhoz.

4. B. S., 45 éves

Bal belbokáját szilánkos törés miatt 2001-ben megműtötték, fémbesültetés történt. A műtéti területen ezt követően időnként sipoly jelentkezik, bokája felett kiterjedt bőrterület sötétén pigmentálttá vált. Lázra, fertőzésre utaló tünete nem volt. Kontroll vizsgálaton is járt az operáló intézményben (János Kórház), de az őt műtő főorvos fogvatartotti állapotára hivatkozva az általa indokoltnak tartott további műtétet nem vállalta. Ezután a Tököli Kórház Sebészeti Osztályára került (2005), ahol azt véleményezték, hogy állapotán további műtét nem segítene, így ennek elvégzését nem tartották indokoltnak. Ezt követően az elítélt büntetés féléveszakítást kért, melyet elutasítottak. Dokumentációjában nyomon követhető, hogy állandó és szoros orvosi felügyelete alatt áll, jelenleg Miacalcic terápiában részesül, rtg. 3 hete történt. Meghallgatáskor elsősorban a Tököli Intézet ellátását panaszolta. Úgy érzi, ott nem foglalkoztak a problémájával. Harmadik szakorvosi véleményt szeretne a műtethőség megítéléséről. Belgyógyásztként ennek megítélésére kísérletet sem tettem.

Nehezményezte továbbá, hogy a fogászatra „nehéz lejutni”, de ezt részletesebben nem fejtette ki.

5. Zs. A., 45 éves

20 éve jobboldali heresérv miatt műtötték Tökölön. Most hasi panaszai háttérben szintén a Tököli Kórházban ismételt műtétet javasoltak, Tekintettel arra, hogy az atrófiás here (mely jelen esetben a probléma) a daganatos megbetegedés kockázatát rejti magában, hereeltávolítást javasoltak. A fogvatartott elmondása szerint az első műtét során elszenvedett roncsolás, mely a műtéttechnika következménye is lehet, jelentett talajt mostani panaszai kifejlődéséhez.

A fogvatartottat érdekelné, hogy ilyen esetben kárigénnyel felléphet-e az őt elsőként operáló orvossal ill. intézménnyel szemben?

Másik problémája az volt, hogy ilyen előzménnyel bizalmát elveszette a Tököli Kórházzal szemben, s az esedékes műtétet máshol szeretné végeztetni.

Szakmailag egyelőre nem tartom megalapozottnak, hogy olyan betegségre hivatkozva nyújtson be kárigényt, melyet majd a második műtét szövettani vizsgálata kizár vagy megerősít. Ezt az eredmény ismeretében mérlegelném.

Ami a másik problémát illeti, nehéz meggyőzni bárkit is, hogy olyan intézetben operáltassa magát, ahol meggyőződése szerint egyszer már hibáztak a gyógyításában, még akkor is, ha ez a vélt vagy valós hiba nehezen vagy nem objektívizálható.

6. B. A., 26 éves

Fegyelmi büntetésként elkülönítést kapott. Azt panaszolta, hogy egészségügyi kartonján már szerepel, hogy bezártság esetén (?) kárt tenne magában, ezért kis zárkába, egyedül nem tehető.

Orvosi dokumentációjába ugyan nem tudtunk belenézni, mert addigra már nem volt egészségügyi személyzet az A objektumban, de amikor a problémát jeleztük a vezetőségnek, telefonon azonnal intézkedtek, hogy az orvos ellenőrizze a mondottakat. Ennek eredményéről már nem értesültem.

7. T. M., 42 éves

1993 óta bal szemével nem lát. 2005. márciusa óta a Budapesti SE Szemészeti Klinikáján (Mária utca) kezelik, cataracta traumat. sublux. I. s. diagnózissal. 2005. májusában bal szembe műlencse beültetés történt. Az ezt követő kontroll vizsgálatok során kezelőorvosa 2005. szeptemberében ismételt műtét elbírálása céljából SE Klinikájára kiszállítást kérte. A fogvatartott büntetés félbeszakítást kért, melyet elutasítottak, ezt megfellebbezte, melyre ismét elutasító választ kapott. A kiszállítás 2005. november 14-én megtörtént, de időhiány miatt - beteg elmondása szerint az őt őrző és kísérő személyzet nyomására – nem az őt addig ellenőrző és kezelő orvos, hanem egy másik doktornő vizsgálta, aki további műtétet nem javasolt. Miután részletes orvosi dokumentációját átolvastam, a beteget felvilágosítottam, hogy első ízben operáló orvosa is csak az eshetőlegesen szóba jövő műtét elbírálására kérte a vizsgálatot, nem pedig újabb műtétet akart. (Sajnos az orvostudomány nem minden esetben egzak, két orvos esetleg másképp ítélni meg az adott betegséget műthetőségi szempontból.)

Összegezve a fentieket: a Budapesti Fegyház és Börtönben egészségügyi szempontból az ellátás elfogadható. Általánosnak mondható egészségügyi problémával nem találkoztam. A rendelők állapota jó, az egészségügyi személyzet humánus és a fogvatartottak problémáira szenzitív, mindent elkövetnek a megfelelő ellátás biztosítására.

Győr, 2006. május 1.

Dr. med et jur. Jelencsics Zsuzsanna

Az intézetben tapasztalt problémák rövid összefoglalása

Az intézetek nagy részére jellemző problémákon túl a következő problémák tűnnek általánosnak/gyakorinak a látogatáson történt meghallgatások alapján:

1. Az A objektumban sehol sem található elkülönített WC, s így természetesen sincs is külön szellőzése a mellékhelyiségnek.
2. Ugyanazon szinten, adott esetben ugyanazon a folyosón együtt vannak elhelyezve a különböző fokozatban lévő fogvatartottak, ami azzal a következménnyel jár, hogy a fogházas fogvatartottak számára semmivel sem kedvezőbbek az intézetben belüli mozgás lehetőségei, mint a börtönfokozatban lévőké.
3. A zöldség és gyümölcs a normál étrendből szinte teljes mértékben hiányzik.
4. Az orvosi ellátáshoz való hozzájutás nehézkes, lassú. Fájdalomcsillapítót nehéz kapni, s különböző panaszokra ugyanazokat a gyógyszereket adják.

Ezzel a panasszal kapcsolatban az országos parancsnok írásos válaszában megjegyezte, hogy az intézetben összesen 8 orvos dolgozik, melyből 6 főállású, akik munkáját a jogszabályok által megkövetelt létszámú szakemberrel segíti. Ez az arány messze jobbnak mondható a hazai egészségügyi ellátórendszer átlagához viszonyítva. A fogászati ellátás esetében pl. az arány 1500 fő/orvos, míg a civil életben 4000 fő/orvos.

5. Nagyon kevés, országos átlag alatti a munkahelyek száma.
6. Az örök magatartás alkalmanként agresszív, stílusa lekezelő vagy megalázó. A biztonsági szolgálat túlzott „keménységgel” lép fel, indokolatlanul alkalmaz erőszakot.
7. A csomag tartalma aránytalanul korlátozott, a zöldség, gyümölcs, vitamin hiánya az egyik leggyakrabban felmerült panasz.

A csomagban beküldhető élelmiszerek korlátozásával kapcsolatban a BVOP felhívta a figyelmet arra, hogy az élelmiszer-biztonsági szabályok az elmúlt évben jelentősen szigorodtak, a friss zöldségek tartalma és termesztésük körülményei gyakorlatilag ellenőrizhetetlenek, ezért csomagban történő beküldésük tiltása indokolt.

8. A konditerem használati lehetőségének megvonása fenyegetett előélet esetén jogellenes, mert aránytalan, nincs tekintettel a fegyelmi vétség súlyára, az elkövetés óta eltelt időre, s nincs alkalmazásának jogalapja sem.
9. A labdagyártó üzemben a munkavégzés körülményei nem megfelelőek, nem biztosított a tényleges teljesítménnyel arányos bérezés (a norma is nagyon magasan került megállapításra), a dohányzók - nem-dohányzók elkülönítése nem megoldott és a higiéniai követelményeknek sem kielégítőek.

A BVOP közölte, hogy a norma megállapítása problémát jelentett, ezért azt csökkentette még áprilisban napi 3.2-re.

Az intézet/BVOP részéről megtett intézkedések

1. A BVOP engedélyezte L. Cs. áthelyezését.
2. A közelmúltban megkezdődött az A objektumban a földszinti zárkák WC-vel történő felszerelése.
3. A parancsnok a közeljövőben tárgyalásokat kezdeményez a kiétkeztetést biztosító céggel az árképzés felülvizsgálata tárgyában.
4. A parancsnok a „konditerem” használatával kapcsolatos engedélyezés vonatkozásában az egységes gyakorlat kialakítása érdekében utasítja a munkatársait a jelenleg eljárás felülvizsgálatára.
5. A parancsnok kezdeményezi, hogy munkanapokon állandó pátfogó legyen az intézetben.
6. A BVOP közölte, hogy a nem-dohányzók védelméhez szükséges feltételeket a munkavégzés helyén kialakították, s felhívták a munkáltató cég figyelmét a törvényi feltételek folyamatos tiszteletben tartására.
7. A BVOP közölte, hogy a norma megállapítása problémát jelentett, ezért azt csökkentette még áprilisban napi 3.2-re